

curier economic legislativ

conducere

Paza bunurilor

Prin Decretul nr. 477/1983, publicat în B, of. nr. 103, din 26 decembrie 1983, paza bunurilor a căpătat o nouă reglementare. Redăm în cele ce urmează principalele prevederi din decretul menționat.

● DISPOZIȚII GENERALE

Primul capitol din decret prevede următoarele :

„Art. 1. — Paza bunurilor proprietate socialistă se organizează și se execută, în raport cu importanța și specificul acestora, potrivit prevederilor prezentului decret, prin pază militară, pază proprie a unităților socialiste de stat și obștești și pază obștească.

Art. 2 — Ministerele, celelalte organe centrale, comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București sînt obligate să ia măsurile pentru asigurarea pazei bunurilor la unitățile socialiste de stat și obștești ce le sînt subordonate.

Art. 3. — Răspunderea pentru luarea măsurilor de asigurare a pazei bunurilor pe care unitățile socialiste de stat și obștești le dețin cu orice titlu revine conducerii acestor unități.

Art. 4. — Fiecare cetățean al patriei are îndatorirea să acționeze cu hotărîre pentru apărarea avutului obștesc și personal, să sesizeze organelor competente orice faptă de natură să afecteze integritatea lor, iar cînd situația impune, să intervină direct, în condițiile legii, pentru apărarea acestor bunuri.

Art. 5. — La întărirea pazei și securității obiectivelor vor participa formațiuni ale gărzilor patriotice, precum și tinerii din formațiunile de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei“.

● PAZA MILITARĂ

Potrivit art. 6 din decret pentru obiectivele de importanță deosebită, care se stabilesc prin decret prezidențial, se asigură paza militară, care se execută de efective ale Ministerului de Interne. În acest scop „ministerele și celelalte organe centrale ale căror unități subordonate sînt asigurate cu pază militară vor încheia protocoale, în acest scop, cu Ministerul de Interne. În protocol se vor prevedea efectivele de militari și numărul posturilor de pază, amenajările și mijloacele tehnice de pază și alarmare pentru funcționarea pazei, a căror construire și instalare intră în sarcina unităților socialiste beneficiare, modul de asigurare

a condițiilor de cazare a efectivelor militare, precum și alte obligații referitoare la paza militară, potrivit prevederilor regulamentelor militare“ (art. 7).

Cu privire la cheltuielile privind paza art. 8 din decret prevede : „Unitățile socialiste ce funcționează pe baza autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare, la care se organizează paza militară, vor plăti Ministerului de Interne contravaloarea serviciilor efectuate. Tarifele se stabilesc de Ministerul de Interne, cu avizul Ministerului Finanțelor, la nivelul cheltuielilor ce se efectuează cu paza militară“.

Cu privire la paza militară o prevedere importantă o conține art. 10 din decret și anume : „În obiectivele de importanță deosebită se organizează, concomitent cu paza militară, după nevoi, și pază proprie, care se integrează în sistemul unic de pază a obiectivelor. La obiectivele prevăzute în alin. 1, personalul din paza proprie se subordonează, în ceea ce privește îndeplinirea misiunilor, și comandantului unității sau subunității care asigură paza militară“.

● PAZA PROPRIE A UNITĂȚILOR SOCIALISTE DE STAT ȘI OBȘTEȘTI

Este reglementată prin Capitolul III din decret, pe care îl reproducem în întregime :

Art. 11. — Obiectivele și alte bunuri care, datorită valorii, importanței sau specificului lor, necesită a fi păzite în mod permanent, se asigură prin paza proprie a unităților socialiste de stat și obștești.

Paza proprie se execută cu personal avînd anume aceste atribuții, în cadrul numărului de posturi aprobat prin plan fiecărei unități, și se organizează în formații compuse din paznici, paznici obiective speciale, portari, controlori poartă și șefi de formații, necesare acoperirii posturilor și schimburilor stabilite prin planul de pază, conform criteriilor și normelor prevăzute în anexa nr. 1.

În timpul serviciului, personalul de pază poartă uniformă, potrivit normelor legale.

În cazul unităților socialiste grupate în aceeași clădire sau în clădiri separate, cu același acces, paza se organizează în comun, cu efective ale acestor unități. Comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare împreună cu conducerile unităților socialiste de stat și obștești vor stabili obiectivele la care se organizează pază în comun. Conducerile unităților socialiste care au obiective ce se asigură prin pază în comun vor stabili, de comun acord, personalul care efectuează paza, precum și obligațiile și răspunderile ce le revin în acest scop, inclusiv cele rezultate din planul de pază.

Pentru întărirea pazei unităților socialiste de stat și obștești, precum și a securității unor sectoare, agregate, in-

Supliment la

nr. 5 1984

Revista
ECONOMICA

stalații și a altor compartimente importante de activitate, se organizează, concomitent, paza obștească.

Paza obștească se efectuează de personalul unității socialiste sau, după caz, de membrii cooperatori, în afara orelor de producție, cu respectarea prevederilor legislației muncii, precum și de către luptători din gărzile patriotice și tineri din formațiunile de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei.

Persoanele care efectuează paza obștească sînt propuse de consiliile oamenilor muncii din unitățile socialiste ori de consiliile de conducere din organizațiile cooperatiste, iar propunerile se aprobă, după caz, de adunarea generală a oamenilor muncii, a reprezentanților acestora sau a membrilor cooperatori.

Persoanelor care efectuează paza obștească a unităților de stat și obștești le revin, în mod corespunzător, obligațiile prevăzute pentru personalul de pază.

Art. 12. — La unitățile socialiste care dețin, cu orice titlu, terenuri agricole se organizează paza proprie de cîmp.

În afara atribuțiilor comune întregului personal de pază, paznicii de cîmp sînt obligați să asigure paza tuturor bunurilor de pe terenurile agricole și să sesizeze, la timp, organele competente despre producerea de calamități, apariția unor daunători și alte evenimente de natură să producă pagube avutului obștesc.

În timpul serviciului paznicii de cîmp poartă un însemn distinctiv.

Art. 13. — Paza pădurilor, a oricăror terenuri care constituie fond forestier, a vinatului din fondurile de vînațoare și a fondului piscicol se asigură cu personal silvic și de pază a fondurilor de vînațoare și piscicole, anume desemnat de către conducerile unităților socialiste deținătoare ale acestor fonduri.

Art. 14. — Poate fi încadrată paznic persoana care îndeplinește următoarele condiții :

- a) este cetățean român și a împlinit vîrsta de 21 ani ;
- b) are aptitudini fizice și profesionale adecvate funcției ;
- c) este cunoscut ca o persoană corectă și cu o bună conduită cetățenească ;
- d) a satisfăcut serviciul militar.

Pentru controlul accesului în unitățile socialiste pot fi încadrate, în funcție de nevoie, și femei care îndeplinesc condițiile prevăzute în alin. 1, cu excepția celei de la lit. d).

Art. 15. — Personalul de pază se încadrează în muncă numai cu avizul organului local al miliției. În cazul retragerii avizului, cel în cauză nu mai poate fi menținut în serviciul de pază.

Art. 16. — Personalul de pază, la încadrare, depune următorul jurămint :

„Jur să respect legile țării, să nu preocupesc nici un efort pentru asigurarea securității bunurilor ce îmi sînt încredințate pentru pază, să fiu cinstit, curajos, disciplinat și vigilent, să păstrez cu strictețe secretul de stat și de serviciu și să-mi îndeplinesc cu conștiinciozitate îndatoririle ce îmi revin“.

Art. 17. — Personalul de pază va fi înarmat cu arme de foc cu acordul miliției județului sau a municipiului București, în raport cu importanța, specificul, întinderea obiectivelor și valoarea bunurilor păzite.

Art. 18. — Paza se organizează și se efectuează potrivit planului de pază întocmit de unitatea socialistă de stat sau obștească, cu avizul de specialitate al organului local al Ministerului de Interne, care este obligatoriu și în situația modificării planului de pază.

Prin planul de pază se stabilesc numărul de posturi și amplasarea acestora, efectul de paznici și alte persoane care concură la pază, amenajările, instalațiile și mijloacele tehnice de pază și alarmare, consemnul posturilor, modul în care se execută controlul accesului și circulația în obiectiv, legătura și cooperarea cu alte organe cu sarcini de pază și securitate a obiectivelor și bunurilor. Pentru asigurarea pazei de cîmp, planul va prevedea și delimitarea terenurilor agricole, a construcțiilor, instalațiilor și altor bunuri aflate pe aceste terenuri ce urmează a fi păzite.

Art. 19. — Conducătorii unităților de stat și obștești unde se asigură paza proprie au, în principal, următoarele atribuții :

a) răspund nemijlocit de organizarea și funcționarea pazei unităților și a bunurilor pe care le dețin cu orice titlu, b) analizează temeinic nevoile stricte de pază și stabilesc efectivele necesare în raport cu importanța, mărimea și vulnerabilitatea obiectivelor respective, specificul producției și locul de dispunere a acestora ;

c) asigură, pentru executarea serviciului de pază, selecționarea unor persoane cu profilul moral corespunzător, cu aptitudini fizice și profesionale necesare acestei activități ;

d) ia măsuri de instruire specifică a personalului de pază și controlează modul cum își exercită atribuțiile de serviciu ;

e) asigură executarea amenajărilor și instalațiilor necesare desfășurării serviciului de pază, precum și introducerea, întreținerea și menținerea în stare de funcționare a mijloacelor tehnice de alarmare ;

f) asigură echiparea personalului de pază cu uniforma și însemnele distinctive, potrivit dispozițiilor legale ;

g) asigură spațiile și amenajările necesare păstrării în deplină securitate a armamentului și muniției necesare executării serviciului de pază ;

h) stabilesc responsabilități pentru șefii compartimentelor de muncă, precum și pentru maiștri, în ceea ce privește paza și securitatea utilajelor și instalațiilor de la locurile de muncă. La terminarea programului de lucru, șefii compartimentelor de muncă, precum și maiștrii din locurile unde se lucrează cu unu sau două schimburi, vor verifica dacă au fost luate măsuri pentru prevenirea sustragerilor, incendiilor, exploziilor, distrugerilor sau degradărilor. Intrările în aceste locuri de muncă vor fi încuiate și sigilate, iar cheile vor fi păstrate în locurile anume stabilite de conducătorii unităților socialiste.

Îndeplinirea acestor atribuții de către conducătorii organizațiilor socialiste de stat și obștești se realizează cu sprijinul și sub controlul de specialitate al organelor locale de miliție, pe care sînt obligați să le sesizeze în legătură cu toate problemele ce pot afecta paza și integritatea avutului obștesc.

Aceleași obligații revin și conducătorilor unităților socialiste de stat sau obștești nou înființate, la care se impune asigurarea pazei proprii. Aceste unități, precum și cele în care activitatea se extinde, vor prevedea în statele de funcții necesarul personalului anume destinat pentru paza obiectivelor și a bunurilor.

● CONTROLUL ACCESULUI ȘI CIRCULAȚIEI ÎN INCINTA UNITĂȚILOR SOCIALISTE DE STAT ȘI OBȘTEȘTI

Decretul menționat, la Capitolul IV prevede următoarele :

Art. 20. — Accesul în incinta unităților socialiste de stat și obștești, cu excepția acelor unități care prestează servicii publice, se face numai pe bază de legitimație, permis sau bilet de intrare.

Conducătorii unităților socialiste vor stabili reguli stricte de acces și circulație în incinta unităților a personalului propriu și a persoanelor din afară.

La stabilirea regulilor de acces și circulație se va ține seama de dispozițiile legale în vigoare referitoare la apărarea secretului de stat, de cele privind disciplina muncii, precum și de specificul unității, permițîndu-se accesul și circulația persoanelor numai în locurile în care acestea își desfășoară activitatea sau în care au de îndeplinit sarcini de serviciu și pentru care s-a aprobat accesul în acest scop.

Art. 21. — Personalul unității va purta echipamentul specific sau însemnele ori însemnele distinctive stabilite prin regulamentul de ordine interioară.

Art. 22. — Conducătorii unităților socialiste vor stabili pe compartimente de muncă — servicii, secții, ateliere și altele asemenea — persoanele care sînt responsabile cu aplicarea regulilor de acces și circulație în aceste locuri de muncă.

Persoanele responsabile, stabilite potrivit alineatului precedent, sînt obligate să verifice zilnic modul în care se respectă regulile de acces și circulație, iar în cazul cînd

constată încălcarea acestora, să informeze conducerea unității socialiste și să propună sancționarea celor vinovați.

Art. 23. — Conducătorii unităților socialiste sînt obligați să organizeze desfășurarea activității educative a întregului personal pentru sporirea vigilenței, a ordinii și disciplinei interioare, astfel încît accesul și circulația în compartimentele de muncă să se facă în condițiile asigurării pazei și securității obiectivelor și bunurilor unității.

● PAZA OBȘTEASCĂ ÎN COMUNE, SATE ȘI UNELE LOCALITĂȚI COMPONENTE ALE MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR

Este reglementată prin Capitolul V din decret și anume:

Art. 24. — Pentru apărarea avutului obștească și a bunurilor proprietate personală, în comune și sate se organizează paza obștească, care contribuie și la menținerea ordinii și liniștii publice.

Comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București pot stabili ca paza obștească să se organizeze și în unele localități componente ale municipiilor și orașelor dispersate de acestea.

Art. 25. — Paza obștească se organizează, pe baza propunerii adunării locuitorilor, de către birourile executive ale consiliilor populare comunale, iar în localitățile componente ale municipiilor și orașelor, precum și în satele aparținătoare acestora, de către comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare respective. Numărul posturilor de pază se stabilește de adunarea locuitorilor, la propunerea comitetelor sau birourilor executive care organizează paza.

La stabilirea posturilor de pază obștească se au în vedere numărul locuitorilor comunei ori satului, întinderea și așezarea localității, numărul obiectivelor a căror pază nu este asigurată prin alte sisteme de pază și alte asemenea elemente determinate de specificul local.

Hotărîrea adunării locuitorilor se ia prin vot deschis, cu majoritatea celor prezenți, dacă aceștia reprezintă cel puțin două treimi din numărul locuitorilor cărora le revine obligația de a presta paza. Adunarea locuitorilor se poate organiza pe sate, comune sau circumscripții electorale ori grupe ale acestora și este convocată de comitetul sau biroul executiv al consiliului popular.

Art. 26. — Paza obștească se execută pe timpul nopții, prin rotație, de către cetățenii care domiciliază în localitatea unde se organizează asemenea pază, bărbați în vîrstă de 18—65 ani, cunoscuți ca persoane corecte și cu o bună conduită cetățenească, potrivit planului de pază întocmit conform prevederilor art. 18. Persoanele care nu prezintă încredere să presteze această activitate, stabilite de adunarea locuitorilor, vor plăti contravaloarea prestației pazei în bani.

Se exceptează de la executarea pazei obștești :

- a) persoanele inapte medical ;
- b) militarii ;
- c) alte persoane, în cazuri temeinic justificate, cu aprobarea adunării locuitorilor.

Art. 27. — Obligația de a executa paza obștească se îndeplinește prin prestarea efectivă a pazei.

Adunarea locuitorilor poate aproba unora persoanelor să plătească contravaloarea în bani a obligației de a presta paza.

Sumele stabilite de adunarea locuitorilor drept contribuție, pentru persoanele care nu prezintă încredere să efectueze pază sau cărora li s-a aprobat, potrivit alin. 2, să nu presteze efectiv această activitate, vor fi folosite pentru plata persoanelor care efectuează paza în locul lor și se încasează prin organele financiare ale comitetelor sau birourilor executive ale consiliilor populare. În cazul în care sumele nu sînt achitate în termen de 30 de zile de la data hotărîrii adunării locuitorilor, acestea se urmăresc și se execută pe baza deciziei comitetului sau biroului executiv al consiliului popular, care constituie titlu executor.

Comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare stabilesc persoanele care prestează paza în locul celor pre-

văzute la alin. 2 și la art. 26 alin. 1 și retribuția cuvenită potrivit hotărîrii adunării locuitorilor.

Paznicii obștești poartă un însemn distinctiv în timpul executării pazei.

Instruirea și controlul persoanelor care execută paza obștească se asigură de către comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare, cu concursul de specialitate al organului local al Ministerului de Interne.

● PAZA TRANSPORTURILOR UNOR VALORI IMPORTANTE

Capitolul VI din decret prevede cele ce urmează :

Art. 28. — Transportul valorilor importante constînd în sume de bani, titluri de credit, cecuri ori altele asemenea, metale și pietre prețioase, valori științifice, tehnice, de cultură și artă, precum și al armelor, munițiilor, materialelor explozive sau radioactive ori al altor materii sau substanțe periculoase, se efectuează cu mijloace de transport anume destinate, asigurate, după caz, cu pază militară sau personal din paza proprie, înarmat cu arme de foc, în condițiile prevăzute de lege.

Cuantumul sumelor de bani, valorile și bunurile ce urmează a fi păzite și transportate potrivit alin. 1 se stabilesc de conducerea unității socialiste, cu acordul inspectoratului județean sau al municipiului București al Ministerului de Interne.

Art. 29. — Mijloacele destinate pentru transportul valorilor și bunurilor prevăzute la art. 28 vor fi dotate cu dispozitive tehnice de pază și alarmare necesare și amenajate în mod corespunzător pentru a îndeplini condițiile de securitate.

Art. 30. — În cazul în care transportul sumelor de bani și al altor valori nu se face cu mijloace de transport anume destinate, conducerea unității socialiste va lua măsuri pentru ca cei care fac astfel de transporturi să fie însoțiți de o persoană desemnată din cadrul unității sau, cînd situația impune, de un paznic.

Persoana anume desemnată și paznicul, prevăzuți la alineatul precedent, pot fi înarmați cu arme de foc, cu acordul inspectoratului județean sau al municipiului București al Ministerului de Interne.

● SANȚIUNI

Capitolul XI din decret reglementează sancțiunile ce se aplică în cazul nerespectării normelor legale privind paza bunurilor. Reproducem prevederile acestui capitol.

Art. 45. — Nerespectarea dispozițiilor prezentului decret atrage, după caz, răspunderea materială, civilă, disciplinară, contravențională sau penală.

Art. 46. — Neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă, cu intenție sau din culpă, de către personalul de pază a obligațiilor ce-l revin potrivit prezentului decret constituie, după caz, infracțiunea de abuz în serviciu contra intereselor obștești sau neglijență în serviciu, dacă sînt întrunite condițiile prevăzute de legea penală pentru aceste infracțiuni și dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

Art. 47. — Constituie contravenții la normele privind paza următoarele fapte, dacă nu sînt săvîrșite în astfel de condiții încît, potrivit legii penale, sînt considerate infracțiuni :

- a) neîntocmirea planului de pază, precum și neîndeplinirea sarcinilor ce revin unităților socialiste de stat și obștești din acest plan ;
- b) neluarea măsurilor de realizare și menținere în stare de funcționare a mijloacelor tehnice de pază și alarmare ori a mijloacelor destinate transportului valorilor sau bunurilor prevăzute în art. 19 lit. e), art. 28 alin. 1 și art. 29 ;
- c) neluarea măsurilor de însoțire a persoanei care transportă sume de bani sau alte valori, potrivit art. 30 ;
- d) neluarea măsurilor stabilite de organele Ministerului de Interne pentru înlăturarea deficiențelor constatate ca urmare a controlului efectuat, potrivit art. 43 lit. f) ;
- e) încadrarea sau menținerea în funcție a personalului de pază cu încălcarea prevederilor art. 14 sau ale art. 15 ;

f) absentarea de la serviciul de pază fără motive temeinice ori absentarea fără anunțarea, în prealabil, despre aceasta;

g) neîndeplinirea obligațiilor prevăzute în art. 17, art. 19 lit. c), d), e) și h), art. 20 alin. 2, art. 22, 37 și 38.

Contravențiile prevăzute la lit. a) — e) se sancționează cu amendă de la 800 la 3.000 lei, sancțiunea aplicându-se persoanei anume imputernicite să aducă la îndeplinire acele obligații; dacă o astfel de imputernicire nu a fost dată, sancțiunea se aplică conducătorului unității socialiste de stat sau obștești.

Contravențiile prevăzute la lit. f) și g) se sancționează cu amendă de la 500 la 1.000 lei.

Art. 48. — Contravențiile prevăzute în art. 47 se constată de către ofițerii și subofițerii din Ministerul de Interne, precum și de către primari și delegații acestora. Agentul constator aplică și sancțiunea.

Art. 49. — În cazul contravențiilor prevăzute la art. 47 lit. f) și g), plîngerea se soluționează de către șeful organului Ministerului de Interne din care face parte ofițerul sau subofițerul care a constatat contravenția, iar în cazul proceselor-verbale încheiate de primari sau delegații acestora, de către comitetul sau biroul executiv al consiliului popular.

Plîngerea împotriva procesului-verbal de constatare a unei contravenții din cele prevăzute la art. 47 lit. a) — e) se soluționează de către judecătoria în a cărei rază teritorială s-a săvîrșit fapta.

Art. 50. — În măsura în care prezentul decret nu dispune altfel, contravențiilor prevăzute în art. 47 li se aplică dispozițiile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor.

Al. D.

contract economic

Conținutul contractelor economice

Legea nr. 71/1969, în art. 22, după ce enumeră principalele clauze ale contractelor economice, prevede — la lit. h — că acestea trebuie să cuprindă „orice alte clauze necesare executării întocmai a obligațiilor asumate prin contract”.

Dispozițiile legale reproduse confirmă pe deplin teza potrivit căreia obligația unităților socialiste de a încheia contracte economice nu se îndeplinește prin simplul fapt al perfectării acestor contracte. Ea implică, în același timp, îndatorirea de a asigura contractelor menționate un conținut **complet**. Teza la care subscriem se sprijină nu numai pe prevederile legale citate, dar și pe constatarea că numai prin reglementarea, pe cale contractuală, a tuturor aspectelor care interesează executarea, adică prin încheierea unor contracte economice complete, se asigură îndeplinirea corespunzătoare, a sarcinilor de plan. Cu alte cuvinte, contractul economic nu-și poate realiza pe deplin funcțiile care îi sînt proprii, dacă conținutul său este incomplet. Această afirmație încercăm să o demonstrăm în rândurile care urmează.

1. Sînt relativ frecvente cazurile în care părțile omît să stabilească — în cuprinsul contractelor de furnizare pe care le încheie — termene de livrare pe date calendaristice.

O atare practică contravine flagrant dispozițiilor art. 22, lit. c din legea menționată, care obligă părțile să înscrie în contractele economice „termene calendaristice de executare”.

În lipsa clauzei contractuale la care ne referim, data scadenței obligației de livrare este dedusă din prevederile repartiției (în ipoteza în care contractul are la bază un asemenea act de planificare), din eşalonarea trimestrială sau semestrială stabilită de părți ori din durata pentru care s-a încheiat contractul de furnizare.

În primul caz, acela al repartiției care prevede trimestrul sau semestrul în care urmează să se execute sarcina de plan, posibilitatea stabilirii scadenței obligației derivă din caracterul obligatoriu al sarcinii de plan. Adică, părțile nu puteau stabili un termen de livrare calendaristic în afara perioadei de executare prevăzute în repartiție, motiv pentru care se consideră că obligația de livrare a ajuns la scadență la sfîrșitul perioadei menționate.

Aceeași soluție se impune în situația cînd părțile înscriu în contract doar eşalonarea trimestrială sau semestrială a livrărilor.

În sfîrșit, dacă contractul nu cuprinde o atare eşalonare și nici nu s-a încheiat pe baza unei repartiții care defalcă sarcina de plan pe trimestre sau semestre, obligația de livrare se consideră scadentă la sfîrșitul perioadei pentru care s-a încheiat contractul (de pildă, anul de plan sau finele sezonului pentru produsele sezoniere).

Complînirea, în acest mod, a omisiunii părților de a stabili termene de livrare pe date calendaristice nu înlătură însă, consecințele care se produc, pe plan economic, în lipsa unor termene de livrare eşalonate în mod corespunzător.

Exceptînd cazurile extrem de rare cînd executarea contractelor economice are loc la un singur termen, în marea majoritate a situațiilor scadența obligațiilor de livrare la finele trimestrului, semestrului sau al anului de plan, nu este adecvată pentru asigurarea unei aprovizionări tehnico-materiale corespunzătoare a unităților beneficiare. O atare aprovizionare se cere realizată ritmic și în concordanță cu necesitățile productive ale acelor unități. Lipsa ritmicității poate cauza întreruperi ale procesului de producție, datorată lipsei temporare de materii prime sau materiale, ori constituirea de stocuri ce nu-și găsesc utilizarea decît treptat și care ocazionalizează imobilizări nejustificate de fonduri concomitent cu dificultăți legate de depozitarea și păstrarea produselor pînă la data cînd devine posibilă utilizarea lor în procesul de producție.

Consecințe negative se produc, de asemenea, pe tărîmul planificării și utilizării mijloacelor de transport. În majoritatea covîrșitoare a cazurilor, obligațiile de livrare derivînd dintr-un contract economic nu se pot îndeplini dintr-o dată, ci eşalonat în timp, ceea ce reclamă, pe de o parte, planificarea corespunzătoare a capacităților de transport în relația cu cărăușul iar, pe de altă parte, organizarea primirii produselor de către unitatea beneficiară într-un mod care să permită respectarea termenelor tarifare de descărcare. Or, aceste aspecte nu-și pot găsi rezolvarea corespunzătoare în lipsa termenelor de livrare stabilite pe date calendaristice.

2. Cerința stabilirii complete a conținutului contractului economic implică și determinarea sortimentelor care urmează să fie livrate. Omisiunea părților în această privință face posibilă eliberarea unității furnizoare de obligația contractuală prin livrarea oricărui sortiment. Dacă, din punctul de vedere al unității furnizoare, o atare omisiune

determină consecințe economice favorabile, deoarece îi permite fabricarea sortimentelor care se realizează lesne ori a acelor care sînt mai rentabile, unitatea beneficiară poate întîmpina dificultăți în realizarea propriilor sale sarcini de plan dacă îi lipsesc sortimentele necesare pentru desfășurarea nestînjinită a activității sale productive.

Uneori, acest aspect prezintă un caracter mai complex.

Ne referim la situația în care sînt stabilite în contract, atît termenele de livrare, cit și specificația sortimentală, dar nu este realizată legătura necesară între aceste două importante elemente ale contractului de furnizare. În concret, este vorba de cazurile în care s-a precizat prin contract numai cantitatea de produse ce trebuie furnizată la termenele de livrare din fiecare lună fără să existe o defalcare pe sortimente din care să rezulte cit anume din fiecare sortiment trebuie livrat la scadențele lunare. Se ajunge astfel — datorită imperfecțiunii cuprinsului contractului — ca unitatea furnizoare să-și îndeplinească obligațiile lunare prin livrări globale ce nu satisfac necesitățile unității beneficiare. Astfel, de pildă, nevoia livrării ritmice a tuturor sortimentelor de tablă pentru îndeplinirea planului de producție a unei întreprinderi constructoare de mașini nu necesită nici o demonstrație. În situația la care ne referim nu există instrumentul contractual eficient pentru a impune unității furnizoare efectuarea unor asemenea livrări și nici posibilitatea angajării răspunderii sale pentru neasigurarea aprovizionării ritmice a unității beneficiare cu toate sortimentele de tablă necesare. Este de presupus că dacă în contract s-ar fi prevăzut termene de livrare pentru fiecare sortiment în parte, unitatea furnizoare s-ar fi străduit să-și îndeplinească obligațiile de livrare corespunzător cu necesitățile unității beneficiare, cunoscînd că în caz contrar avea de suportat rigorile răspunderii contractuale.

3. Conținutul contractelor economice este stabilit, uneori, în mod deficient și cu privire la însușirile calitative ale produselor care constituie obiectul lor, deși art. 22 lit. b din Legea nr. 71/1969 obligă în mod expres unitățile socialiste — părți contractante să determine condițiile de calitate pe care aceste produse trebuie să le îndeplinească.

Este vorba, în primul rînd, de omisiunea menționării în cuprinsul contractului a calității normate, adică a actului normativ (standard de stat, normă internă, caiet de sarcini etc.) care reglementează însușirile calitative ale unui anumit produs. Deși asemenea acte normative completează, de drept contractul, omisiunea părților poate da loc unor neînțelegeri sau impedimente în cursul executării, dacă unitatea furnizoare nu poate realiza produsele la parametrii calității normate ori, dacă unității beneficiare îi sînt necesare produse avînd alte însușiri calitative.

Alteori, părțile nu au în vedere totalitatea actelor normative, deși, prin ipoteză, sînt incidente mai multe asemenea acte în privința aspectelor complexe pe care le implică calitatea produselor. Ne mărginim la exemplul unui produs în legătură cu care regulile de verificare a calității sînt conținute într-un act normativ aparte. Recepția efectuată cu nesocotirea acestor reguli, datorată neprevederii lor în contract, nu produce efectele proprii acestei operațiuni și deschide larg calea unor fenomene litigioase în cursul executării contractului.

4. Deși unitățile socialiste nu sînt în drept să negocieze asupra prețului — cu excepția cazurilor limitative prevăzute de lege în care prețul se stabilește prin acordul lor — lipsa unei clauze corespunzătoare în contract poate determina consecințe prejudiciabile.

În acest sens, formula „prețul este cel în vigoare la data livrării produselor” nu satisface sub două aspecte.

În primul rînd, fiecare dintre părțile contractante care a subscris la această clauză poate avea în vedere un alt preț decît cel considerat aplicabil de către partea contractantă, ceea ce constituie o sursă potențială de neînțelegeri și litigii în cursul executării contractului.

În al doilea rînd, este posibil ca prețul legal să nu fie acoperitor în raport cu cheltuielile pe care le implică realizarea produselor la unitatea furnizoare. Or, în condițiile desfășurării unei activități eficiente din punct de vedere economic care presupune nu numai acoperirea cheltuielilor, dar și realizarea unor beneficii, nu se justifică producerea și contractarea unor produse care se execută cu pierdere. Așadar, o asemenea situație se impune a fi sesizată și reglementată chiar la încheierea contractului în raport cu prețul legal stipulat de părți în cuprinsul contractului. Este evident că, odată depășită această fază, în cadrul executării, unitatea furnizoare nu poate obține decît prețul legal, chiar dacă în acest fel patrimoniul său are de suportat unele consecințe economice negative.

5. În cadrul contractelor de furnizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor prezintă o importanță deosebită stabilirea, atunci cînd este cazul, a obligațiilor unităților beneficiare privind asigurarea și punerea la dispoziție a documentației tehnice de execuție.

Omisiunea părților de a reglementa, prin clauze adecvate, acest aspect poate atrage neexecutarea contractului în măsura în care unitatea furnizoare — în lipsa documentației — s-a aflat, în mod obiectiv, în imposibilitate de a-și îndeplini obligațiile de livrare asumate prin contract. Ca urmare a neînscrisurii clauzei în contract, consecințele patrimoniale ale neexecutării se vor stabili în sarcina unității furnizoare, aceasta neputînd justifica neîndeplinirea obligației contractuale prin faptul că unitatea beneficiară nu i-a transmis documentația de execuție.

Lipsa unei asemenea clauze contractuale nu va atrage, consecințele expuse doar în cazul produselor pentru care obligația de predare a documentației de execuție este prevăzută de lege. Aceasta — deoarece în ipoteza acum avută în vedere, contractul economic se completează de drept, cu dispoziția legală care stabilește în sarcina unității beneficiare obligația de predare a documentației de execuție.

O asemenea dispoziție este cea prevăzută în art. 17, alin. 2 din Legea nr. 71/1969: „Pentru mașinile, utilajele și instalațiile cu o durată mai mare a ciclului de fabricație, documentațiile tehnice și comenzile se vor preda de către beneficiari în cadrul termenelor prevăzute în anexă, care face parte integrantă din prezenta lege”.

6. Pentru anumite categorii de contracte economice, Legea nr. 71/1969 prevede obligativitatea stabilirii unor clauze specifice.

Astfel, potrivit art. 21, în cadrul contractelor privind furnizarea de utilaje tehnologice și instalații complexe, părțile sînt îndatorate să stipuleze — printre altele — termene de livrare corelate cu ciclul de montaj, cu termenul de punere

în funcțiune, precum și cu durata transportului; termenele și responsabilitățile de predare a documentației tehnice; obligațiile unității furnizoare de a asigura documentațiile de montaj, asistență tehnică, probele de punere în funcțiune, școlarizarea personalului de exploatare, livrarea de piese de schimb și efectuarea de prestații în perioada de garanție.

În acțiunea consacrată contractelor interne, pentru realizarea operațiunilor de export și import, aceeași lege prevede, în art. 73, că „la încheierea contractului economic de comision părțile sînt obligate să stabilească:

a) operațiunile comerciale care urmează a se efectua în nume propriu de către întreprinderea de comerț exterior, pe seama unității economice care a împuternicit-o;

b) condițiile de negociere a operațiunilor de comerț exterior și documentațiile tehnico-economice necesare îndeplinirii împuternicirii acordate;

c) alte elemente pentru concretizarea desfășurării relațiilor dintre părți”.

Oprindu-ne doar asupra prevederilor lit. b de mai sus, subliniem necesitatea de a se reglementa în mod amănunțit condițiile de negociere ale contractelor externe pentru a se evita eventuale diferende ulterioare în ceea ce privește opozabilitatea contractului extern față de unitatea comitentă.

Observăm că — și de această dată — reglementînd cauzele pe care trebuie să le cuprindă contractul economic de comision, legea nu este limitativă. Acest fapt confirmă din nou teza potrivit căreia contractul economic poate fi considerat complet numai în măsura în care cuprinde toate clauzele necesare pentru executarea lui în condiții optime.

I. ICZKOVITS

financiar

Evaluarea construcțiilor, terenurilor și plantațiilor ce se preiau, cu plată, în proprietatea statului

● **Evaluarea imobilelor. Modalități.** Potrivit prevederilor D. nr. 467/1979, pentru construcțiile ce se preiau în proprietatea statului de la persoanele fizice sau juridice (altele decît unitățile de stat), despăgubirile se stabilesc pe baza normelor de evaluare și a condițiilor prevăzute în anexa nr. 1, iar pentru terenuri și plantații viticole pe baza normelor prevăzute în anexa nr. 2 (art. 1 și 5). Despăgubirile pentru construcțiile expropriate realizate prin execuție sau cumpărate din fondul locativ de stat în baza L. nr. 4/1973 se stabilesc la valoarea înscrisă în contractul de construire sau cumpărare, diminuată cu uzura aferentă calculată potrivit tabelului nr. 4 din anexa nr. 1 (art. 2). Despăgubirile pentru construcțiile expropriate aparținînd organizațiilor cooperatiste sau obștești se stabilesc la nivelul valorii de inventar existente în evidența contabilă, mai puțin uzura (art. 3). Plata despăgubirilor convenite ca urmare

a preluării în proprietatea statului a bunurilor expropriate se face de unitățile cărora li s-au atribuit, din fondurile de investiții sau din alte fonduri prevăzute de lege, după caz. Materialele rezultate din demolarea construcțiilor expropriate pot fi predate fostului proprietar, scăzîndu-se valoarea lor din despăgubirea convenită. Valoarea materialelor se determină la prețul cu amănuntul, din care se deduce uzura aferentă, stabilită de comisia de evaluare (art. 9). Construcțiile, terenurile și plantațiile viticomobile ce se preiau prin expropriere trec în proprietatea statului libere de orice sarcini (art. 8).

● **Organe competente. Proces-verbal evaluare — Constații.** Evaluarea construcțiilor, terenurilor și plantațiilor viticomobile care se preiau în proprietatea statului se face de către comisii de evaluare stabilite de comitetele (birourile) executive ale consiliilor populare județene sau al municipiului București (art. 7). Împotriva procesului-verbal de evaluare întocmit de comisii, foștii proprietari pot face contestație în termen de 15 zile de la data comunicării în scris a despăgubirii stabilite. Constațiile se soluționează în cel mult 30 de zile de la data depunerii lor, de către comitetele (birourile) executive ale consiliilor populare sau ale municipiului București.

J. COSTIN

Implicații ale neomologării produselor și lipsei prețurilor

Omologarea produselor noi este instituită prin Legea nr. 7/1977 în scopul asigurării cerințelor de calitate și fiabilitate. Aceeași lege, prin art. 27 lit. a, prevede interdicția de a se introduce în fabricația de serie produse noi fără prealabila lor omologare.

În considerarea acestei interdicții legale, sînt exonerate de plata penalităților unitățile furnizoare care nu livrează la termenele contractuale produsele neomologate. Soluția se întemeiază pe faptul că, în ipoteza la care ne referim, unitățile furnizoare nu pot, legal, să procedeze la livrarea produselor înainte de omologarea lor.

Această soluție reclamă însă unele nuanțări și explicații pe care le oferim în continuare.

1. În cazul produselor care se planifică prin repartiții, se pune problema dacă consecințele menționate ale neomologării pot fi recunoscute în condițiile în care părțile au încheiat contractul în baza unei repartiții emise de către coordonatorul de balanță.

Răspunsul care se impune este afirmativ, întrucît existența repartiției nu exclude prin sine posibilitatea ca produsele să fie neomologate atît la data emiterii actului de planificare, cit și în momentul încheierii contractului.

Intr-adevăr, nu există nici o dispoziție legală care să interzică emiteria repartițiilor și încheierea contractelor de furnizare avînd ca obiect produse neomologate. După cum am văzut, legea prohibă doar introducerea în fabricație și livrarea unor asemenea produse.

Prin urmare, apare justificată emiteria repartițiilor și perfectarea contractelor în ideea că omologarea se va rea-

liza ulterior, dar în timp util pentru ca produsele să fie livrate în perioada prevăzută în sarcina de plan și în contract. Cu toate acestea, dacă omologarea nu are loc ori se realizează cu întârziere, consecințele, pe planul răspunderii, vor fi cele pe care le-am menționat mai sus.

2. În cazuri rare, unitățile furnizoare livrează unele cantități de produse înainte de omologare iar pentru ceea ce nu au livrat invocă în apărare lipsa omologării.

S-ar putea susține că într-o asemenea situație neomologarea produselor nu constituie cauza reală și eficientă a neîndeplinirii obligației contractuale de livrare.

O asemenea susținere nu ar rezista însă unei analize atente, întrucât, pe de o parte, livrarea produselor neomologate s-a făcut cu încălcarea prevederilor legale iar dintr-un asemenea fapt ilicit nu se pot deduce consecințe în ceea ce privește posibilitatea executării contractului. Pe de altă parte, omologarea nefiind realizată, interdicția legală a livrării produselor ocazionatează efectele arătate. În schimb, unitatea furnizoare se poate vedea în situația de a suporta sancțiunile aplicabile în cazul livrării de produse neomologate iar unitatea beneficiară răspunde în cazul cînd, în mod culpabil, a folosit în procesul de producție sau a introdus în circuitul comercial produse neomologate.

3. Pentru a produse efecte exoneratoare de răspundere, lipsa omologării trebuie să constituie un impediment real și insurmontabil în calea îndeplinirii obligației contractuale de livrare.

În această ordine de idei, prezintă relevanță următoarele considerente ale Deciziei primului arbitru de stat nr. 3044/1983:

„Este adevărat că în situația cînd un furnizor dovedește că produsele contractate nu sînt omologate, este exonerat de răspundere, fiind interzisă executarea și livrarea unor atari produse, astfel încît se găsește în fața unui impediment legal.

În speță însă, se constată că omologarea produselor trebuia făcută la beneficiară, motiv pentru care prîta putea și trebuia să le livreze în vederea omologării.

Ca atare, obligarea prîtei-furnizoare la plata penalităților s-a impus, întrucît lipsa omologării nu a constituit un impediment real în calea îndeplinirii obligației de livrare. Dimpotrivă, în împrejurările speței, efectuarea livrării constituia o condiție pentru realizarea omologării care urma să aibă loc la unitatea beneficiară.

Lipsa prețului legal stabilit produce efecte similare cu cele înfățișate mai sus în legătură cu neomologarea produselor. Explicația rezidă în faptul că lipsa omologării, ca și lipsa prețului, nu afectează validitatea contractului de furnizare. Lipsa acestor elemente esențiale împiedică doar executarea contractului care — repetăm — se consideră valabil încheiat. Prin urmare, unitățile socialiste sînt îndreptățite să încheie contracte și pentru produse care nu au preț legal fixat. Interdicția intervine abia în faza de executare a contractului, întrucît dispozițiile normative în vigoare interzic — cu anumite excepții — livrarea produselor care nu au prețul legal stabilit. Consecința este că, lipsind prețul la scadența termenului de livrare, unitatea furnizoare se află în fața unui impediment legal în calea îndeplinirii obligației contractuale de livrare. Prin urmare, într-o asemenea ipoteză, nu se pune în discuție validitatea contractului de furnizare ori o situație de forță majoră cu

efecte asupra posibilităților de îndeplinire a obligației de livrare. Exonerarea de răspundere a unității furnizoare se întemeiază pe existența aceluiași impediment legal de executare care este lipsa prețului.

Invocîndu-se această împrejurare, unitățile beneficiare ale produselor nelivrate obiectează că nefixarea prețului în timp util se datorează și unităților furnizoare care nu au transmis, în mod operativ, organelor competente documentația, datele și avizele necesare stabilirii prețului.

Asemenea obiecțiuni nu pot fi — în principiu — primite, deoarece impedimentul legal în calea executării contractului își produce efectele independent de împrejurarea dacă unitatea furnizoare și-a îndeplinit sau nu îndatoririle care îi revin în legătură cu operațiile pe care le implică stabilirea prețului de către organul competent.

Datele problemei se schimbă dacă ceea ce se reclamă nu constituie penalități, ci daune pe care unitatea beneficiară le-a suferit efectiv, întrucît produsele contractate nu i-au fost livrate la termen datorită lipsei prețului legal. În această ipoteză este relevantă examinarea conduitei pe care a avut-o unitatea furnizoare, aceasta urmînd să răspundă dacă se dovedește că, în mod culpabil, a contribuit la stabilirea prețului cu întârziere, ori că, prin omisiunile de care se face vinovată, a zădărnicit fixarea prețului de către organul competent. Obligarea unității furnizoare la repararea prejudiciului pricinuit celei beneficiare nu se bazează pe neîndeplinirea la termen a obligației de livrare, ci își găsește temeiul în nesatisfacerea culpabilă de către unitatea furnizoare a îndatoririlor care i-au revenit în legătură cu stabilirea prețului produselor contractate.

Desigur că raționamentul care se impune este altul atunci cînd prețul urma să se stabilească chiar de către unitatea avînd calitatea de furnizoare în contractul care nu a fost executat la termen.

În astfel de situații, unitatea furnizoare cumulează calitatea de parte contractantă cu aceea de organ al statului avînd atribuții de stabilire a prețurilor.

Înviearea unor asemenea situații este posibilă datorită faptului că, potrivit art. 101 din Legea nr. 19/1971, „organele de conducere colectivă ale ministerelor și celorlalte organe centrale ale administrației de stat pot delega centralelor industriale, unităților cu statut de centrală și altor unități direct subordonate, precum și organizațiilor comerciale coordonate, competența de a stabili prețuri și tarife la unele produse și servicii, stabilind totodată limite maxime de prețuri și tarife pe grupe și subgrupe de produse“.

În mod corespunzător, art. 109 din aceeași lege prevede că „organele de conducere colectivă ale centralelor industriale, celorlalte unități cu statut de centrală, unităților subordonate direct ministerelor, celorlalte organe centrale ale administrației de stat și comitetelor executive ale consiliilor populare, precum și cele ale organizațiilor comerciale, stabilesc prețuri și tarife, potrivit delegării făcute de organele care le coordonează“.

În sfîrșit, în conformitate cu art. 110 din legea menționată, „organele de conducere colectivă ale unităților prevăzute în art. 109 pot delega unităților subordonate competența de a stabili prețuri și tarife pentru unele produse și servicii, precizate cu acordul organului ierarhic superior, stabilind totodată limite maxime de prețuri și tarife pe grupe și subgrupe de produse“.

Am reprodus aceste dispoziții legale pentru a învedera frecvența situațiilor în care competența de stabilire a prețurilor revine chiar unităților socialiste părți contractante.

Or, în această ipoteză, considerăm că simplul fapt al lipsei prețului sau al stabilirii lui cu întârziere n-ar trebui să exonereze unitatea furnizoare de penalitățile datorate pentru nelivrarea la termen a produselor contractate.

Ne întemeiem susținerea pe constatarea că, în această situație, fixarea prețului depinde de unitatea furnizoare, astfel că nu se poate admite existența unui impediment exterior în calea executării contractului.

Adoptarea unei soluții contrare ar însemna ca executarea contractului (mai precis, a obligației de livrare) să fie la latitudinea unității furnizoare, lipsind astfel contractul economic de forța obligatorie care îi este proprie.

În fine, admiterea unei asemenea soluții ar duce, în mod practic, la asimilarea răspunderii pe care Legea nr. 71/1969 o prevede în sarcina unității furnizoare care nu și-a îndeplinit la termen obligația contractuală de livrare. Într-adevăr, deși produsele nu s-ar executa și livra — prin ipoteză — din cauze imputabile unității furnizoare, aceasta nu ar fixa prețul ce-i este dat în competență pentru a obține astfel apărarea de răspundere ceea ce ni se pare inadmisibil.

Susținând că, în situațiile la care ne referim, lipsei prețului nu ar trebui să i se atribuie urmări exoneratoare de răspundere, nu excludem posibilitatea ca asemenea consecințe să se producă totuși.

Avem în vedere posibilitatea unității furnizoare de a dovedi că nu a putut stabili prețul datorită unor împrejurări pentru care nu are a răspunde.

Așa de pildă, potrivit art. 111 din Legea nr. 19/1971, „organele de conducere colectivă ale centralelor industriale, altor unități cu statut de centrală, unităților subordonate, precum și organele de conducere colectivă ale organizațiilor comerciale, stabilesc prețuri și tarife pentru produsele și serviciile date în competența lor de către organele și unitățile ierarhic superioare, pe baza acordului cu beneficiarii”.

Rezultă deci, că pentru stabilirea prețurilor de către unitățile furnizoare este necesar acordul dat de unitățile beneficiare. Dacă se întârzie transmiterea acestui acord este evident că unitatea furnizoare nu poate să fie ținută răspunzătoare pentru întârzierea corespunzătoare în stabilirea prețului.

H. MATEI

Amalaje

Regimul juridic al ambalajelor provenite de la mărfurile din import

Problema recuperării și refolosirii ambalajelor provenite de la mărfurile din import, prezintă în condițiile economice actuale, o deosebită importanță.

Circulația acestor ambalaje, obiectul discuției limitându-l la ambalajele din lemn, la lăzile în care sosesc ambalate fructele citrice din import, își găsește reglementarea în art. 59 și următoarele și în pct. 2 din Anexa nr. 9 a Ord.

MATMCGFF nr. 96/1981 (Publicat în B.O.L.I. 66/7.09.1981), în sensul căroră, aceste lăzi se facturează la prețul de 400 lei to. conform Ord. M.I.C.M. nr. 13001/1981 de către întreprinderile importatoare către unitățile care primesc mărfurile din import și se recuperează, deci există obligația de restituire.

Această reglementare din actul normativ privind circulația ambalajelor în vigoare, a generat unele interpretări, iar pe plan departamental au apărut unele dispoziții aparent contrarii, ne referim la Ordinul M.C.I. nr. 9545/din 30.XII.1982, prin care s-a stabilit obligația pentru întreprinderile comerțului cu ridicata pentru produse alimentare, de a recupera aceste ambalaje și a le valorifica către întreprinderea specializată pentru importul mărfurilor alimentare la prețul de 2 lei bucata, iar către întreprinderile pentru legume și fructe, întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție, la prețul de 1 leu bucata, deci la prețuri diferite de acela din anexa 9 la Ord. 96/1981.

În măsura în care ambalajele în discuție au fost recuperate de la unitățile beneficiare ale produselor din import, iar unitățile care le-au achiziționat, le pun în circuitul intern cu produse, s-a pus problema dacă beneficiarii produselor au sau nu obligația recuperării și restituirii acestor ambalaje și în ce condiții.

1. Față de prevederile art. 7(1) ale pct. 2 din Anexa 9 din Ord. MATMCGFF nr. 96/1981 și ale Ord. M.C.I. nr. 9545/30. XII.1982 la nivelul relațiilor furnizor-întreprindere a comerțului cu ridicata-întreprindere a comerțului cu amănuntul, opinăm că există obligația recuperării ambalajelor de către unitățile comerțului cu amănuntul și predarea acestora către unitatea furnizoare. Justificăm acest punct de vedere, atât pe dispoziția din Ord. M.C.I. menționat, cât și pe rațiuni economice, care impun o acoperire mai judicioasă valorică a respectivelor ambalaje și o funcționalitate corelată cu indicii de calitate a acestora.

Această obligație rezultă de altfel și din prevederile art. 11 lit. a. din Decretul 146/1980 potrivit căroră, în cazurile aprovizionării de către furnizori a rețelei comerciale, ambalajele se recuperează de către beneficiarii de marfă și se ridică de furnizori depășind astfel cadrul unor obligații convenționale, devenind obligații legale.

2. Problema mai discutată și cu implicații pe planul relațiilor contractuale, este aceea a circulației acestor ambalaje recuperate, date în circuitul economic.

Unitățile socialiste care au achiziționat asemenea ambalaje și le folosesc pentru ambalarea produselor și livrarea către beneficiarii interni, au obligația să prevadă în contractele economice pentru livrarea produselor ambalate, clauze cu privire la recuperarea ambalajelor, termenele de restituire, prețul acestora etc.

În situațiile în care, părțile contractante stabilesc prin acordul lor, modalitățile de circulație și decontare a acestor ambalaje, care sînt prevăzute în anexele la Ord. 96/1981, livrările sînt contractuale și părțile urmează a se conforma condițiilor stabilite de acestea prin contracte.

Problema prezintă unele dificultăți în cazurile în care prin contractele economice s-au prevăzut ambalaje menționate în anexele la Ord. 96/1981 și în fapt furnizorii folosesc ambalajele care nu figurează în contracte cum sînt acelea provenite de la mărfurile din import, dacă în asemenea cazuri se decontează prețul, în ce condiții, dacă există obligația de restituire și în ce termene, sînt întrebările căroră încercăm să le găsim un răspuns.

Un litigiu, soluționat de Arbitrajul de Stat Interjudețean Constanța prin hotărîrea nr. 2389 din 1 septembrie 1983 (nepublicată și rămasă definitivă prin neexercitarea dreptului de control), ne-a prilejuit ocazia să găsim un răspuns semnificativ acestor întrebări. Astfel, reclamanta Întrepr. de morărit, panificație și produse făinoase Constanța, a livrat beneficiarei Întreprinderea comerțului cu ridicata pentru produse alimentare Constanța, diferite produse de panificație, ambalate în lăzi citrice provenite din import, deși în contractul de livrare a produselor s-a prevăzut ca livrarea acestora să se facă în ambalaje de lemn tip „P” prevăzute în anexele Ord. MATMCGFF nr. 96/1981. Cum

pirita a refuzat să-i achite reclamantei prețul lăzilor din facturi de 2 lei buc. și nici nu a restituit lăzile, invocând prevederile pct. 2 din anexa 9 din același Ordin, în sensul căruia, lăzile de citrice provenite din import, au altă valoare și nu se recuperează, deci nu există obligația de restituire, reclamanta a formulat acțiune la Arbitrajul interjudețean Constanța pentru obligarea pitei, în principal la restituirea ambalajelor și în subsidiar, în cazul în care nu a recuperat ambalajele, la plata echivalentului valoric al acestora.

Prin hotărârea de referire, s-a reținut că intrucit pirta nu a recuperat ambalajele în litigiu, deci nefiind posibilă restituirea în natură, aceasta urmează să fie obligată la restituirea prin echivalentul valoric de 2 lei buc. în baza art. 1075 din Codul civil român.

Subscriind la soluția Arbitrajului, dorim să subliniem unele aspecte și motivații economice care impun soluția și o înscriu în spiritul măsurilor preconizate de Decretele 465/1979 și 146/1980 pentru o utilizare cât mai judicioasă a oricăror ambalaje care corespund destinației de asigurarea mărfurilor pe timpul transportului.

Referindu-ne la prevederile pct. 2 din Anexa 9 din Ordinul MATMCGFF nr. 96/1981, trebuie să subliniem că în sensul acestor prevederi lăzile provenite din importul de fructe citrice au valoare per tonă și acestea se recuperează, față de 2 elemente specifice, valoarea ambalajelor este cuprinsă în prețul mărfii provenită din import, deci ambalajele sînt proprietatea beneficiarului de import, apoi, nu există obligația de restituire față de furnizorii externi. Așa fiind, reglementarea la care a făcut referire pirta este conformă relațiilor dintre părțile beneficiar import-întreprindere importatoare și nu relațiilor dintre furnizorul intern-beneficiarul intern al mărfurilor ambalate.

Avîndu-se în vedere valoarea economică a acestor ambalaje, necesitatea utilizării lor eficiente în circulația mărfurilor, în contextul prevederilor Decr. 465/1979 și 146/1980, prin Ord. M.C.I. nr. 9545/30.XII.1982 s-au stabilit obligații pentru întreprinderile comerțului cu ridicata pentru produse alimentare, de a recupera aceste ambalaje și a le valorifica la diferiți beneficiari cu prețuri diferențiate față de destinație și beneficiari.

Folosirea acestor ambalaje de către unitățile care le-au achiziționat în condițiile Ord. M.C.I. 9545/30.XII.1982, creează noi drepturi și obligații ale părților participante în circuitul lor intern, ieșind din incidența pct. 2 din Anexa 9 a Ord. 96/1981 privind valoarea de circulație.

Ca prim aspect, raportat la natura obligațiilor, este acela că în speța analizată, că ambalajele nu intră în componența prețului produsului și drept consecință nu trece proprietatea lor asupra beneficiarilor, aceștia urmînd să le restituie furnizorilor în termenele stabilite prin contract, iar în lipsa contractului în termenele legale stabilite prin Decr. 146/1980 și art. 11 din Ord. 86/81.

Oricum, față de prevederea imperativă a art. 5 din Decr. 465/1979 în sensul că este interzisă distrugerea ambalajelor recuperabile coroborată cu art. 31 lit. a. din același decret, în sensul căruia, mărfurile destinate fondului pieței, ambalate de producător, se restituie direct acestuia, cu mijloacele de transport care au adus marfa și cu art. 50 lit. i., care sancționează încălcarea obligației cu privire la conservarea și buna gospodărire a ambalajelor din producția internă sau a celor provenite din import, nu încapă nici o îndoială asupra obligației de restituire și a ambalajelor în circuit, provenite din import, motive pentru care atragerea în circuitul economic a tuturor materiilor prime vechi, a materialelor refolosibile, a ambalajelor, constituie o obligație legală, astfel că soluția arbitrală de referire, a făcut o justă aplicare a principiilor economice ce se desprind din actele normative menționate.

Practica arbitrală mai veche a stabilit că ambalajele provenite de la mărfurile din import, se pot utiliza la intern, așa cum au prevăzut actele normative anterioare Decr. 465/1979 și 146/1980 și anume art. 45 din Instrucțiunile comune de aplicare a H.C.M. nr. 2335/1967, în baza înțelegerii dintre organele centrale, la prețurile și în sistemul de

circulație convenit de acestea. (Arbitrajul de stat interjudețean Cluj Hot. 629/8.VII.1969 în Revista Arbitrajul de Stat nr. 6/1969 pag. 108).

Aceiași soluție se impune și acum în contextul noilor acte normative menționate, cu atît mai mult cu cît atragerea în circuitul economic a tuturor materialelor refolosibile a devenit un imperativ al epocii în condițiile limitării continue a resurselor materiale.

În legătură cu calitatea acestor ambalaje provenite de la mărfurile din import, ținînd seama de faptul că acestea figurează în Normativul aprobat prin Ord. 96/1981 însă nu au stabilite ciclurile de folosire, calitatea acestora se raportează la îndeplinirea anumitor condiții care să permită reutilizarea lor, după elementele stabilite prin anexa 6 din menționatul Ordin.

În acest context, beneficiarii care obiectează faptul că ambalajele sînt de alte tipuri decît acelea stabilite prin contractul de livrare, nu pot asimila acest fapt cu viciu de calitate și cu atît mai mult nu-i exonerează de obligația de a le restitui furnizorilor de marfă cu respectarea condițiilor de calitate necesare reutilizării lor.

Dacă se invocă lipsuri calitative a acestor ambalaje, raportat la parametrii care să garanteze reutilizarea lor, unitatea respectivă are obligația respectării prevederilor H.C.M. nr. 941/1959 și a Legii 7/1977 privind calitatea produselor și serviciilor, în constatarea opozabilă furnizoarei a viciilor reclamate. Oricum, beneficiarii acestor ambalaje nu pot invoca viciile de calitate pentru a justifica distrugerea ambalajelor, ci au obligația de a le restitui către furnizori cu respectarea tipurilor și condițiilor de calitate care să permită reutilizarea lor.

Nu putem încheia scurtele noastre considerații cu privire la condițiile de reutilizare a ambalajelor de la mărfurile provenite din import, fără a sublinia necesitatea stabilirii prin contractele economice de livrare, a condițiilor de folosire și circulație a acestor ambalaje, termenele de restituire, modul de decontare, condițiile de calitate și clauza penală, pentru a dispune de instrumentul juridic pentru sancționarea beneficiarilor care nu respectă obligațiile asumate prin contracte legate de circulația ambalajelor.

Iulian LASCU

Raporturi de muncă

Aspecte privind raporturile juridice de muncă din Cooperația meșteșugărească (II)

Intr-un articol recent publicat, subliniam că principiul fundamental al retribuiri muncii membrilor cooperatori din cooperația meșteșugărească se află formulat în cuprinsul art. 29 din Hotărîrea Consiliului UCECOM nr. 1 din 25.II.1983, potrivit căruia „plata muncii se face numai în raport cu munca efectiv depusă”, deci fără asigurarea unui venit garantat, prevederile art. 86 din Codul muncii nefiind aplicabile. (A se vedea T. Pungă, Aspecte privind raporturile juridice de muncă din cooperația meșteșugărească, în „Revista economică”, Suplimentul nr. 2/1984, pct. 4, p. 5).

În cele ce urmează, ne vom referi, în mod succint, la particularitățile perfecționării sistemului de retribuire a muncii în cooperația meșteșugărească potrivit actelor normative elaborate și adoptate în lumina Programului aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. din 29—30 iunie 1983.

1. Astfel, Legea nr. 2/1983, cu privire la principiile de bază ale perfecționării sistemului de retribuire a muncii și de repartitie a veniturilor oamenilor muncii, generalizează retribuirea în acord global în toate unitățile economice (art. 4, alin. 2).

O deosebită importanță teoretică și practică prezintă dispozițiile art. 5 din această lege, prin care se instituționalizează principiul retribuției tuturor oamenilor muncii numai în funcție de munca prestată și rezultatele obținute, fără plăfonarea veniturilor. Drept urmare, „în cazul depășirii producției planificate, veniturile cresc în mod corespunzător...” (art. 5, alin. 2), așa după cum nerealizarea acesteia ori neindeplinirea obligațiilor de la locul de muncă atrag după sine diminuarea retribuției „fără a se asigura venit garantat” (art. 5, alin. 3); prin aceasta, prevederea art. 86 din Codul muncii trebuie considerată ca fiind în prezent abrogată.

Condițiile de aplicare a acestei forme de retribuire, precum și a altor forme de retribuire specifice unor ramuri sau activități sunt stabilite prin Decretul Consiliului de Stat nr. 335/1983, emis potrivit art. 28 din Legea nr. 2/1983.

Reiterând în cuprinsul art. 1 conținutul art. 5 din lege, decretul prevede în mod expres că în acordul global se include întregul personal muncitor — inclusiv personalul de conducere — din întreprinderi, fabrici, uzine, secții, ateliere, brigăzi, șantiere, loturi, ferme, echipe sau altele asemenea (art. 3, alin. 2) a cărui retribuție se acordă în raport cu realizarea producției fizice, a sarcinilor și indicatorilor din plan, precum și a celorlalte condiții inserate în contractul de acord global, potrivit distincțiilor enunțate în art. 5, „fără a fi limitată, atât în cazul depășirii, cât și în cazul nerealizării sarcinilor de plan” (art. 7, alin. 1).

Firește, există și unele forme de retribuire specifice (art. 13—16).

De asemenea, decretul reglementează criteriile de acordare a retribuției tarifare personalului muncitor din administrația de stat, centrale industriale și alte unități necuprinse în acord global (art. 17—19).

Cît privește activitățile, meseriile și locurile de muncă, exceptate de la retribuirea în acord global, acestea sînt limitativ redată în anexa nr. 3 a acestui act normativ.

2. Avînd în vedere prevederile Decretului nr. 335/1983, Legii nr. 57/1974, cu modificările ulterioare, precum și cele ale Decretului nr. 100/1979, Biroul Comitetului Executiv al Uniunii Centrale a Cooperativelor Meșteșugărești a elaborat Decizia nr. 325, din 30 septembrie 1983, cu aplicare de la 1 octombrie 1983.

Potrivit dispozițiilor art. 1, începînd de la această dată, toate cooperativele meșteșugărești și celelalte unități economice din sistem vor aplica prevederile Decretului nr. 335/1983. Acordul global se extinde și se generalizează la activitățile de producție, prestări servicii, proiectare și informatică.

Această formă de retribuire este aplicabilă deopotrivă, fără nici o distincție, atât membrilor cooperatori, cât și persoanelor încadrate pe bază de contract individual de muncă din cooperația meșteșugărească.

Decizia Biroului Comitetului Executiv UCECOM nr. 325/1983 este însoțită de 2 anexe, și anume: anexa nr. 1 cuprinzînd „Norme tehnice cu caracter metodologic de aplicare a acordului global în activitatea de producție și de prestări servicii”; anexa nr. 2 intitulată „Precizări privind modul de fundamentare și urmărirea planului la producția fizică pe secții, ateliere, unități și alte formații de lucru”.

Pe data intrării sale în vigoare, se abrogă prevederile din anexele nr. 1 și nr. 2 (Norme tehnice cu caracter metodologic de aplicare a acordului global pentru unitățile industriale și pentru cele de construcții industriale) la Decizia Biroului Comitetului Executiv UCECOM nr. 121/1979 cu privire la aplicarea formei de retribuire în acord global.

Normele tehnice cu caracter metodologic cuprind următoarele capitole: Principiile generale ale retribuției în acord global în cooperația meșteșugărească, preluate din Legea nr. 2/1983; Nivelul organizatoric la care se aplică acordul global — generalizat — la nivelul cooperativei (formația de lucru); Măsurile tehnico-organizatorice care revin (ca obligații) conducerii unității pentru aplicarea acordului global; Contractul de acord global; Calculul și repartizarea drepturilor convenite în raport cu producția fizică

realizată și a condițiilor prevăzute în contract; unele prevederi și dispoziții finale.

Contractul de acord global se încheie între conducătorul formației de lucru — în numele acesteia — și conducătorul unității (cooperativei) — ori delegatul anume împuternicit al acestuia — precum și între cooperativă și uniunea la care este afiliată.

Elementele sale componente sînt următoarele:

a) **Sarcina cantitativă de producție.** Ea se exprimă în unități fizice în structură sortimentală. Acolo unde nu este posibilă determinarea producției fizice la începutul anului de plan — ca de exemplu la activitățile de: frizerie-coafură, foto, prestări în construcții ș.a. — în general, la activitățile de prestări servicii, acest element se determină prin valoarea planului de prestări servicii stabilit pentru nivelul organizatoric respectiv.

b) **Formația de lucru,** corespunzătoare sarcinii asumate, se stabilește potrivit normelor și normativelor de muncă în vigoare.

c) **Suma necesară pentru retribuirea formației de lucru** care participă la realizarea sarcinii cantitative contractate. Aceasta se poate determina fie global, fie pe categorii de personal, pe baza tarifelor pe unitatea de lucru sau produs, elaborată în funcție de manopera stabilită prin norme și normative pentru executarea sortimentului, ansamblului, piesei ori reperului respectiv, pentru toate categoriile de personal și potrivit nivelului organizatoric la care se încheie contractul de acord global. Tarifele pe unitatea de produs cuprind: manopera directă, manopera pentru muncitorii care lucrează după norme de personal sau de deservire și, în sfîrșit, manopera pentru maistri, ingineri, tehnicieni și celelalte categorii de personal, inclusiv pentru personalul de conducere de la nivelul cooperativei, ori al formației de lucru. Ele se stabilesc înainte de a se trece la executarea planului înscris în contractul de acord global. Pentru produsele cu un ciclu îndelungat de fabricație, tarifele se determină și pe stadii fizice de realizare intermediară. Schimbarea ulterioară a condițiilor tehnico-organizatorice atrage cu sine modificarea tarifelor per unitate produs. Mai arătăm că comitetului executiv al cooperativei îi revine competența de a aproba aceste tarife, pentru toate categoriile de personal, avînd în vedere încadrarea în fondul de retribuire planificat.

d) **Condițiile de realizare a producției fizice planificate** și procente de diminuare se determină diferențiat, pe categorii de personal. Diminuarea, ca urmare a nerealizării condițiilor, pentru fiecare procent de neindeplinire, este de 1 la sută.

Suma proporțional determinată cu realizările cantitative se acordă integral chiar dacă pentru perioada din contractul de acord global nu s-a îndeplinit vreuna din condiții, dacă, în mod cumulativ, ele au fost realizate de la începutul anului.

e) **Obligațiile părților din contractul de acord global** constituie un alt element care însă nu comportă particularități semnificative.

Menționăm din nou că potrivit cap. V din aceste **Norme tehnice cu caracter metodologic.** „Sumele în acord global, convenite în raport cu cantitatea de produse fizice realizate, sînt nelimitate atît în cazul depășirii, cât și în cazul nerealizării sarcinii contractate”.

Prin același capitol din Norme se arată modul de stabilire a sumelor convenite formației de lucru, în funcție de cantitatea de produse fizice — ori de volumul prestațiilor de servicii — realizate, diminuarea care se aplică pentru nerealizarea condițiilor din contractul de acord global, precum și modul de repartizare a acestor sume pe membrii formației care lucrează fie în acord direct individual, fie în acord colectiv.

Precizăm că procentul de diminuare pentru nerealizarea condițiilor din contractul de acord global este limitat la 10 la sută din suma care se cuvine fiecărei categorii de personal.

Mai subliniem că comitetului executiv al cooperativei, prin excepție, îi revine competența de a aproba, pentru considerente de eficiență economică, efectuarea repartizării su-

melor convenite în acord global în funcție de perioada lucrată și de categoria locului de muncă — ori postului — din formație.

De asemenea, acestui organ colectiv de conducere îi revine sarcina de a reține personalul muncitor strict necesar producției efective, iar celălalt rămas disponibil urmează a fi redistribuit în alte activități de producție (și) sau de prestări servicii, firește, cu respectarea prevederilor art. 62 din Hotărîrea Consiliului UCECOM nr. 1/1983.

În sfîrșit, potrivit Precizărilor privind modul de fundamentare și urmărirea a planului la producția fizică pe secții, ateliere, unități și alte formații de lucru (anexa nr. 2 la Decizia Biroului Comitetului Executiv UCECOM nr. 325/1983), nivelul de plan lunar al secțiilor, atelierelor, unităților, formațiilor de lucru ș.a., va avea la bază și volumul de lucrări realizate de personalul cu munca la domiciliu.

Titus PUNGA

Convenția încheiată de un membru cooperator, paznic de cîmp, cu o altă unitate pentru a păzi și culturile acesteia

Z.D. a chemat în judecată A.E.I.C.V.L. Mizil, solicitînd obligarea pîritei la plata sumei de 6.100 lei, reprezentînd contravaloarea muncii prestate pentru ea.

În motivarea acțiunii reclamantului a arătat că în baza înțelegerii încheiate cu directorul unității pîrite, a păzit unele culturi de sfeclă furajeră și porumb, aparținînd acesteia, în perioada 1 iunie — 31 iulie 1981. Înțelegerea a fost încheiată atît în scris cit și verbal. Astfel, prin decizia nr. 98 din 5 iunie 1981, reclamantul a fost împuternicit să păzească culturile din tarlăua indicată. Iar verbal s-a convenit asupra plății, inițial în sensul de 100 lei pe zi, ulterior directorul unității i-a comunicat că-i va achita munca prestată cu echivalentul de porumb, după recoltare.

Atît judecătoria Ploiești, prin sentința nr. 10306 din 17 decembrie 1981, cit și Tribunalul jud. Prahova, prin decizia nr. 503 din 11 martie 1982, au respins cererea, respectiv recursul declarat de reclamant.

În motivarea soluției, instanțele au reținut că reclamantul a lucrat în aceeași perioadă în calitate de paznic la C.A.P., fiind retribuit cu 70 de norme convenționale, conform adevîrîței nr. 1792 din 2 decembrie 1981, eliberată de C.A.P. Mizil. În consecință, acesta nu poate solicita retribuție concomitent și de la pîrită, intrucît s-ar încălca principiul prevăzut de art. 11 al. 1 din Codul muncii, potrivit căruia „pentru munca prestată cei ce muncesc primesc ca remunerație o parte din venitul național destinată consumului, potrivit principiului socialist de repartitie după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii, în spiritul normelor etice și echității socialiste”. De altfel, — s-a precizat — reclamantul nici nu a avut calitatea de paznic la unitatea pîrită.

Prin recursul extraordinar se critică hotărîrile menționate susținîndu-se, în esență, că instanțele trebuiau să dispună administrarea probelor necesare pentru a stabili dacă reclamantul a prestat efectiv serviciul și ce plată i se cuvenea pentru aceasta.

Tribunalul Suprem, secția civilă, prin Decizia nr. 235 din 9 februarie 1983, a admis recursul extraordinar, precizînd că instanțele erau obligate, în exercitarea rolului activ prevăzut de art. 129 și 130 din Codul de procedură civilă, să caracterizeze raportul obligațional dintre părți. Decizia, prin care reclamantul a fost împuternicit să efectueze paza culturilor, nu conferă acestuia calitatea de persoană încadrată în muncă la unitatea pîrită, ci constituie concretizarea unei convenții de prestări servicii. Astfel fiind, între părți s-au legat raporturi de drept civil și nu raporturi izvorîte din dreptul muncii. Chiar dacă reclamantul a menționat ca

temei al cererii sale prevederile art. 70 al. 2 din Codul muncii, totuși instanțele, în temeiul art. 84 din Codul de procedură civilă, erau obligate să caracterizeze raporturile dintre părți în funcție de conținutul lor.

Calitatea de membru cooperator al reclamantului nu-l împiedică pe acesta să presteze o activitate în folosul unei persoane civile sau juridice, în baza unui contract de prestări servicii.

În considerarea celor de mai sus hotărîrile au fost casate și cauza a fost trimisă aceleiași judecătoria pentru rejudecare.

Notă :

Așadar, atît prima instanță, cit și cea de recurs au considerat că reclamantul nu poate primi două retribuții pe motivul că se încălcă principiul prevăzut în art. 11 al. 1 din Codul muncii, deși au reținut că acesta nu a avut calitatea de paznic la unitatea pîrită.

În adevăr, așa cum a decis instanța supremă, împuternicirea dată nu a conferit reclamantului calitatea de persoană încadrată în muncă. De altfel, nici nu ar fi fost posibil avînd în vedere că încheierea contractului de muncă (chiar dacă nu are loc în forma prevăzută) presupune îndeplinirea tuturor condițiilor stabilite de lege în acest sens, adică a condițiilor de validitate a contractului respectiv.

Tot atît de adevărat este că, în strînsă corelare cu caracterul personal al raportului juridic de muncă, există principiul — consecință și a criteriilor socialiste de retribuție — potrivit căruia o persoană fizică nu poate fi, în regulă generală, în același timp, subiect decît al unui singur raport de muncă (Sanda Ghimpu și colab., Ed. șt. și encicl., Buc. 1978, p. 80). Astfel, de pildă, conform art. 4 al 3 din Legea nr. 57/1974: „Nimeni nu poate primi decît o singură retribuție”, admițîndu-se doar anumite excepții (art. 199, al. 1 din aceeași lege). Ca atare, nu numai că este interzisă prestarea concomitentă a unor activități în baza a două sau mai multe contracte de muncă, dar, de regulă, aceeași persoană fizică nu poate fi subiect al unui contract de muncă și totodată membră a unei cooperative meșteșugărești. (A se vedea Sanda Ghimpu și colab., p. 80 și bibliografia indicată). Și, adăugăm noi, cu unele excepții, nici a unei cooperative agricole de producție. Deoarece, atît persoana încadrată în muncă, cit și membrul cooperator trebuie să desfășoare în acea unitate, respectiv cooperativă, de regulă, o activitate cu caracter de continuitate (nu sporadic, intermitent etc.) în cadrul unui număr minim de ore pe zi pentru o perioadă dată, de-a lungul unui anumit interval de timp. Nu constituie contract de muncă, ci contract civil de prestare de servicii situația în care munca este prestată ocazional, sub un anume plafon minimal de timp, chiar dacă prestatorul ar fi subordonat beneficiarului. (A se vedea, dr. Dimitrie Gherasim, Probleme privind contractele de executare de lucrări și cele de prestare de servicii pentru populație, în R.R.D. nr. 9/1981, p. 14).

Deci, se interzic, dar nici nu pot fi posibile două sau mai multe raporturi de muncă sau de drept cooperatist. Însă, așa cum a stabilit în speță instanța supremă, este posibil ca un membru cooperator să încheie un contract civil prin care se obligă să presteze o activitate în folosul unei persoane civile sau juridice.

Există deosebiri esențiale între raportul juridic de muncă și raportul juridic civil. Astfel, prestatorul, în cadrul contractului civil de prestări servicii, nu este încadrat în colectivul unității și prin urmare nu este subordonat acesteia ca persoană încadrată în muncă. El execută activitatea în care s-a obligat fără a se supune disciplinei din unitate, organizîndu-și munca după propria sa voință. Raportul juridic civil al unui asemenea contract, nu conferă nici unul din avantajele raportului de muncă (dreptul la retribuție lunară, la concediu de odihnă, la asigurări sociale și pensii, etc.). Prestatorul nu are dreptul decît la pret, potrivit învoielii stabilite cu beneficiarul, iar dacă pentru anumite servicii există tarife sau indemnizații stabilite de dispozițiile legale se aplică acestea (A se vedea, Trib. Suprem, Cod. civ., dec. nr. 857/1959, în C.D., 1959, p. 34). Aproximativ aceleași deosebiri există și între raportul de muncă

cooperatist și raportul juridic civil născut ca urmare a încheierii contractului de prestări servicii.

Desigur că se poate discuta, dacă este pe deplin posibil ca o persoană să exercite în același timp două activități chiar de aceeași natură (paza culturilor), pentru două unități distincte (pe baza a două rapoarturi distincte — cooperatiste, respectiv civile). Tocmai de aceea, instanțele trebuiau să stabilească dacă reprezentantul a prestat efectiv serviciul la care s-a obligat, și întrucât nici prețul nu a fost precis determinat, și ce plată i se cuvenea, având în vedere că legea nu cere nici-o formă specială pentru contractul de prestări servicii, iar proba lui se face după regulile dreptului comun. Conform indicațiilor instanței supreme, acestea urmează să fie stabilite, cu ocazia rejudecării, de instanța de casare.

Alexandru ȚICLEA

Jurisdicții

Repunerea în termen în dreptul muncii

Repunerii în termen în sint consacrate în legislația noastră numai două texte cu conținut relativ singular: art. 13 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, și art. 177 din Codul muncii, astfel încât această instituție juridică s-a configurat în mod precumpănitor prin aportul practicii judiciare și literaturii de specialitate.

● **Natura — caracteristici.** Cererea de repunere în termen fiind accesorie a cererii principale (referitoare la fondul litigiului de muncă) se va adresa aceluiași organ de jurisdicție competent a soluționa litigiul respectiv. Ea prezintă toate atributele excepției de tardivitate, și are cu necesitate un caracter premergător judecării în fond. Ca atare, organul de jurisdicție a muncii în fața căruia s-a formulat cererea de repunere în termen va trebui să se pronunțe mai întâi asupra acesteia, și — în cazul admiterii — să purceadă la judecarea în fond a sesizării sau a căii de atac. În caz de respingere a cererii de repunere în termen, nu se va mai proceda la soluționarea în fond a litigiului. Dat fiind caracterul accesoriu al repunerii în termen, nu se poate formula o cerere în constatare care să aibă drept obiect stabilirea existenței unui motiv temeinic care a împiedicat sesizarea în termen (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1629/1967).

Cererea de repunere în termen poate fi furnizată în fața organului de jurisdicție (comisie de judecată, organ administrativ cu atribuții jurisdicționale sau judecătoria) cu ocazia sesizării inițiale (cerere, plîngere sau contestație). Ea poate fi formulată însă și cu ocazia căilor de atac (plîngere împotriva hotărîrii comisiei de judecată, sesizarea în vederea reexaminării hotărîrii comisiei, recurs etc.). Apare ca cerere incidentă ce intervine în cursul unui proces deja deschis, deoarece presupune un raport de conexitate între aceasta și acțiunea principală. În dreptul muncii, cererea de repunere în termen poate fi formulată numai în fața organelor de jurisdicție a muncii, astfel cum prevede expres art. 177 din cod. Pentru acest motiv, instanța noastră supremă a decis în mod constant că unitatea socialistă care a pierdut termenul de emitere a deciziei de imputare nu se poate prevala de dispozițiile art. 177 din Codul muncii.

Repunerea în termen poate produce efectele prevăzute de lege numai în cazul în care împrejurările ce o justifică au apărut înainte de expirarea termenului stabilit pentru sesizarea organului jurisdicțional.

Deși art. 177 din Codul muncii nu cuprinde o prevedere expresă în sensul celeia a Decretului nr. 167/1958 potrivit căreia repunerea în termen poate fi dispusă și din oficiu, s-a admis în mod cvasiunanim că în domeniul jurisdicției muncii ea operează atât la cererea părții interesate, cit și din oficiu (Sanda Ghimpu și colectiv., op. cit. vol. III, p. 478). Aderăm la această opinie și la argumentarea care o însoțește, autorii arătînd că nu ar exista nici o rațiune ca unul din

organele de jurisdicție a muncii, și anume judecătoria, să poată dispune din oficiu repunerea în termen, pe cînd acest drept să nu fie recunoscut comisiei de judecată (de opinie contrară, I. Hatmanu și colectiv., op. cit. p. 185).

● **Condiții.** Cererea de repunere în termen poate fi făcută în scris sau formulată oral în fața organului sesizat. Ea poate fi făcută separat de cererea principală, dar poate fi formulată și în cuprinsul acesteia. Potrivit deciziei de îndrumare nr. 3/1976 (pct. 3) a Plenului Tribunalului Suprem, persoana interesată poate face o singură cerere atât pentru repunerea în termen, cit și pentru soluționarea acțiunii cu privire la care s-a pierdut termenul de sesizare. Și în această situație, capătul de cerere cu privire la repunerea în termen are caracterul unei cereri incidente și accesorii față de acțiunea principală. De asemenea, potrivit aceleiași îndrumări, chiar dacă cel în cauză nu a făcut cerere expresă de repunere în termen, organul de jurisdicție a muncii, sesizat după expirarea termenului legal, va trebui să cerceteze, la solicitarea părții interesate, dacă aceasta s-a găsit într-o situație care să justifice repunerea în termen.

Pentru admiterea repunerii în termen legea prevede existența unor motive temeinice. Aceasta înseamnă că legea exclude culpa celui în cauză, dar nici nu pretinde existența forței majore. Așa cum s-a afirmat sugestiv, domeniul repunerii în termen „începe unde încetează culpa și încețază unde începe forța majoră” (Aurelian Ionașcu, „Conceptia dreptului socialist român, privitoare la prescripția extinctivă în Instituții și reglementări în dreptul socialist român”, Editura Academiei R.S.R. București 1969, p. 185—186). Așadar, repunerea în termen exclude și culpa și forța majoră.

Cu privire la noțiunea de „motive temeinice” instanțele au decis:

— eroarea de drept sau interpretarea greșită a legii nu constituie motive de repunere în termen (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 567/1968, nr. 1465/1968 și nr. 1365/1970);

— legea se referă la motive temeinice, adică obiective, nefiind necesară intervenția unui caz de forță majoră (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 287/1961); într-o atare situație, adică în cazurile de forță majoră, cursul prescripției se suspendă, astfel cum prevede art. 13, lit. a din Decretul nr. 167/1958, nemaifiind necesară cererea de repunere în termen;

— complexitatea unei probleme care a cerut o soluționare mai îndelungată nu poate constitui pentru unitate un motiv temeinic (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 141/1962);

— lipsa jurisconsultului sau aglomerarea acestuia cu lucrări nu poate fi invocată de unitate drept un motiv temeinic pentru repunerea în termen (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 917/1967 și Trib. jud. Maramureș, dec. civ. nr. 246/1968);

— depunerea unei cereri la conducerea unității sau la organul ierarhic superior, ori formularea unor memorii nu constituie motive temeinice pentru repunerea în termen în fața comisiilor de judecată și a instanțelor judecătorești (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1509/1967 și nr. 865/1964);

— în cazul executării silite a unui debitor, termenul pentru repunerea în termen a unității în vederea executării bunurilor, începe să curgă de la data cînd a luat cunoștință de eliberarea acestuia din închisoare, și nu de la data eliberării (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 164/1970);

— starea de detenție poate constitui un motiv temeinic de repunere în termen (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 36/1967).

Din cele de mai sus, rezultă că prin motive temeinice se înțeleg împrejurări obiective care au determinat, fără voia celui în cauză, pierderea termenului legal de exercitare a dreptului la acțiune sau a căilor de atac (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 22/1977). În orice caz, noțiunea de motiv temeinic este mai largă decît aceea de forță majoră și aceasta nu numai pentru argumentul că în cazul intervenției forței majore aceasta are un efect mai energic, făcînd să opereze suspendarea cursului prescripției, repunerea în termen negăsindu-și deci, nici o justificare. În practică s-au considerat ca „motive temeinice”, incapacitatea temporară de muncă și deci imposibilitatea de deplasare, delegarea în altă localitate, participarea la con-

grese, conferințe; concediul de odihnă sau de studii în perioada pronunțării sau comunicării hotărârii; starea de arest.

În ce privește termenul de 15 zile în care trebuie introdusă cererea de repunere în termen este de arătat că:

— acest termen este invariabil;

— începe să curgă de la încetarea cauzelor care a împiedicat sesizarea în termen;

— fiind un termen procedural, având destinația de a reglementa exercitarea unei acțiuni sau căi de atac, se calculează pe zile libere, neincluzându-se în calcul ziua când a început și ziua când se sfârșește, potrivit art. 101, Cod. pr. cv. Așadar, ziua în care a încetat cauza care a împiedicat sesizarea nu intră în calcul;

— termenul de 15 zile este unic, în sensul că înăuntrul acestuia trebuie formulată și introdusă atât cererea de repunere în termen, cât și sesizarea privitoare la fondul litigiului (Plen Trib. Suprem, dec. de îndrumare nr. 29/1962, preluată de dec. de îndrumare nr. 3/1976); în cazul în care nu se face o cerere expresă de repunere în termen, sesizarea privind litigiul trebuie formulată cu același termen;

— cererea de repunere în termen se poate depune și nemotivată înăuntrul termenului prevăzut de lege, dar motivarea ei trebuie formulată până la expirarea termenului stabilit de art. 177 din Codul muncii;

— termenul operează atât în cazul cererilor introductive nedepuse în termen, cât și în cazul pierderii termenului de exercitare a căilor de atac.

● **Procedura.** Soluționarea cererilor de repunere în termen se face cu citarea părților, prin încheiere motivată în

baza căreia se dispune soluționarea litigiului. Hotărârea de admitere sau respingere a cererii de repunere în termen este supusă aceleiași căi de atac prevăzute de lege pentru cererea principală (plângere, contestație etc.). Într-adevăr, o cerere de repunere în termen, oricare ar fi obiectivul ei, nu deschide un litigiu nou, de drept substanțial, ci survine în cursul procesului, în fața organului de jurisdicție de prim grad sau a celui de gradul doi (atunci când este cazul). De aceea, ea se soluționează de organul jurisdicțional competent să verifice respectarea termenelor în care a fost sesizat cu cererea principală (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 863/1961). În cazul în care nu se încheie minuta prin care s-a rezolvat cererea de repunere în termen, ori aceasta nu este semnată, hotărârea luată este lovită de nulitate.

Judecătoria sesizată va desființa hotărârea comisiei și va da o soluție proprie (Plen Tribunalul Suprem, decizia de îndrumare nr. 10/1970). În același fel va proceda comisia de judecată sesizată de comitetul sindicatului cu reexaminarea litigiului, pentru acest motiv.

Tardivitatea unei cereri introductive poate fi constatată și de către judecătoria sesizată cu plângere împotriva unei hotărâri a comisiei de judecată, chiar dacă această excepție nu a fost ridicată în fața organului obștesc de jurisdicție a muncii. Plenul Tribunalului Suprem, prin decizia de îndrumare nr. 3/1976 (pct. 3) a statuat că cererea de repunere în termen poate fi invocată și în fața acesteia.

Dr. C. JORNESCU

Practică arbitrală comentată

● ASIGURAREA FACULTATIVĂ — CONDIȚII

Potrivit art. 66 din Regulamentul nr. 17/1976 privind asigurarea facultativă a autovehiculelor ADAS — nu acordă despăgubiri dacă în momentul producerii accidentului autoturismului era condus de o persoană fără permis. Pentru școlile de șoferi amatori nu s-au prevăzut condiții speciale de asigurare. În consecință, pentru accidentul săvârșit de un elev, în timpul orelor de instruire, asigurarea facultativă neproducând efecte, ADAS nu poate avea obligația de a plăti despăgubiri. Situația specială a școlilor de șoferi, invocată în litigiul arbitral, nu poate fi luată în considerație în lipsa unei prevederi de excepție ori a unei reglementări speciale (Decizia P.A.S. nr. 2686/1983).

● MODIFICARE — ADMISIBILITATE

Repartiția pe baza căreia s-a încheiat contractul fiind emisă pentru „țesături subțiri de în și cînepă”, adică pe grupe de produse, părțile pot înlocui sortimentul inclus în contractul în-

cheiat cu alt sortiment. În limita grupei de produse din repartiție schimbarea de sortimente nu contravine art. 28 alin. 1 din Legea nr. 71/1969 prin care s-a interzis modificarea prin acordul părților a elementelor cuprinse în repartiție. De aceea, dacă la recepție unitatea beneficiară a acceptat alt sortiment contractual se consideră executat în natură, cu toate consecințele ce decurg din aceasta (Decizia P.A.S. nr. 3115/1983).

● CERINȚA ADEVERINȚEI DE DISPONIBIL

Potrivit art. 163 din Legea finanțelor nr. 9/1972 livrările de mărfuri, executarea de lucrări pentru cooperativele agricole de producție și asociații economice intercooperatiste se realizează numai după ce „unitățile în cauză s-au asigurat de posibilitățile de plată ale acestor cooperative și asociații.” Dovada posibilităților de plată ale unităților beneficiare menționate se face prin adevărta de disponibil, document al cărui conținut este reglementat în anexa nr. 5 din Normele metodologice privind efectuarea plăților între unitățile socialiste nr. 2/1980. Față

de reglementarea dată regimului adevărta de disponibil, prin menținerea băncii de pe comanda unității beneficiare că „plata este asigurată”, nu este realizată cerința legii. Lipsa adevărta de disponibil însă, nu duce la nulitatea contractului, ci scutește de răspundere unitatea beneficiară pentru întârziere în plata prețului produselor ce i-au fost livrate în temeiul culpei unității furnizoare (Decizia P.A.S. nr. 3327/1983).

● PLATA PREȚULUI — TERMEN

În legătură cu acțiunea unității furnizoare pentru obligarea unității beneficiare la penalități de întârziere în plata prețului s-a constatat că obligațiile de livrare au fost stabilite lunar. Scadența termenului de livrare, în această situație, era ultima zi a lunii, dată în raport cu care și unitatea beneficiară urma să-și îndeplinească obligația de plată a prețului. Între părți n-a intervenit o livrare anticipată, realizată în condițiile art. 40 lit. b din Legea nr. 71/1969. Dimpotrivă, din împrejurarea că unitatea beneficiară a introdus produsele în custodie rezultă refuzul său de a le primi în avans și exclude posibilitatea folosirii mărfii înainte de sfârșitul lunii. Achitându-se prețul produselor în termenul legal,

după ultima zi a lunii în care au fost predate, unitatea beneficiară n-a fost în întârziere și, drept urmare, nu poate fi obligată la plata penalităților solicitate (Decizia P.A.S. nr. 3485/1983).

● **PREȚ APLICABIL**

Potrivit art. 2 lit. b din Legea nr. 19/1971 cu privire la regimul prețurilor și tarifelor, între unitățile socialiste produsele circulă la prețurile de livrare. În relațiile unităților socialiste cu populația se aplică pentru bunurile de consum vindute prețurile cu amănuntul a căror structură este prevăzută de art. 50 din Legea nr. 19/1971. Astfel, stabilirea categoriei prețului aplicabil se face de lege, în mod imperativ. Datorită acestei reglementări distincte a prețurilor aplicabile unitatea furnizoare a întocmit greșit factura pentru plata produselor (geamuri) livrate unei cooperative pe baza prețului cu amănuntul. Împrejurarea că unitatea beneficiară folosea produsele pentru lucrări executate către populație — situație invocată de unitatea furnizoare pentru justificarea prețului nu are nici o semnificație pentru regimul prețurilor. Chiar dacă produsele sînt vindute după livrare populației, unitatea beneficiară nu este mandatară persoanelor fizice cumpărătoare față de unitatea furnizoare (Decizia P.A.S. nr. 3467/1983).

● **INIȚIATIVA ÎN PLATA PREȚULUI**

Prin art. 46 din Normele metodologice privind efectuarea plăților între unitățile socialiste nr. 2/1980 s-a prevăzut obligația unității beneficiare, dacă nu a primit dispoziția de plată cu factură odată cu marfa, să efectueze plata prin dispoziția de plată simplă. Prin reglementarea cuprinsă în Normele menționate nu se face nici o distincție între situații care apar la unitatea furnizoare ori la unitatea beneficiară privind lipsa facturilor. De aceea unitatea beneficiară răspunde de întârziere în plata prețului întrucît persoana care primea marfa a fost reținută de miliție, iar facturile au fost găsite după expirarea termenului de plată. În situația dată, unitatea beneficiară avea toate elementele pentru a folosi dispoziția de plată simplă, indicînd la rubrica „obiectul plății” marfa primită și alte documente prin care unitatea furnizoare putea să iden-

tifice produsele la care se referea plata. (Decizia P.A.S. nr. 3323/1983).

● **PENALITĂȚI DE ÎNȚIRIERE. PRESCRIȚIE**

Acțiunea pentru plata penalităților de întârziere a fost introdusă la 31 martie 1983 (data poștei), iar termenele de livrare nerespectate fuseseră stabilite la 31 mai și 30 iunie 1982.

Aplicîndu-se art. 4 lit. b din Decretul nr. 167/1958, penalitățile de întârziere au fost cerute în termen pentru o perioadă de 92 de zile din anul 1982, iar acele penalități anterioare datei de 30 septembrie 1982 sînt prescrise. Pentru perioada de întârziere menționată, se vor aplica numai penalități de 0,3% pentru fiecare zi de întârziere. Soluția decurge din prevederile art. 47 pct. 1 din Legea nr. 71/1969 potrivit căreia penalitățile de întârziere sînt de 0,3% „în perioada ce depășește 30 de zile”, avîndu-se în vedere data la care obligația trebuia executată. Dacă s-ar aplica penalitățile de 0,1% și 0,2%, deși perioada de 30 de zile a fost depășită, răspunderea unității furnizoare ar fi diminuată, fără temei legal, contrar normelor imperative referitoare la regimul penalităților (Decizia P.A.S. nr. 3490/1983).

● **PRESCRIȚIA EXTINGTIVĂ — SUSPENDARE**

Potrivit art. 13 lit. c din Decretul nr. 167/1958 reclamația administrativă făcută de cel îndreptățit cu privire la despăgubiri sau restituiri în temeiul unui contract de transport ori de prestare a serviciilor de poștă și telecomunicații constituie o cauză de suspendare a termenului de prescripție. Suspendarea prescripției în temeiul reclamației administrative se produce numai în raporturile dintre unitatea păgubită și cărăuș; fiind, în fond, o conciliere prearbitrală. Reclamația administrativă formulată de unitatea beneficiară nu suspendă cursul prescripției și în raporturile sale cu unitatea furnizoare răspunzătoare de prejudiciul prin modul în care a ambalat produsele.

În litigiile generate de executarea contractelor de transport termenul de prescripție se reia din ziua în care unitatea reclamantă a primit în scris comunicarea de respingere a reclamației formulate. Dacă nu se comunică respingerea reclamației termenul de prescripție începe să curgă din ziua în

care s-au împlinit 3 luni de la înregistrarea acesteia la organele competente (Decizia P.A.S. nr. 2802/1983).

● **PLATA LUCRĂRILOR DE SUBPROIECTARE**

Prin pct. 42 alin. 3 din Instrucțiunile M.F. și C.S.C.A.S. nr. 19/1965 pentru aplicarea Regulamentului privind contractul de proiectare s-a stabilit că plata lucrărilor de subproiectare se face direct de către unitatea beneficiară către proiectantul de specialitate, pe baza documentelor de plată întocmite de acesta și avizate de proiectantul de specialitate. Dacă lucrarea a fost scoasă din plan obligația de plată revine, în continuare, unității beneficiare (art. 19 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. 1002/1964). Drept urmare, subproiectantul nu poate cere daune de la proiectantul general pentru lucrarea de specialitate executată. În adoptarea acestei soluții s-a avut în vedere că lucrarea a fost scoasă din plan din motive exterioare proiectantului general care și-a îndeplinit obligațiile de a încheia contractul cu unitatea beneficiară (Decizia P.A.S. 2882/1983).

● **LIPSURI LA DESTINAȚIE**

Potrivit art. 28 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, cărăușul este obligat să cîntărească la primire spre transport, printre alte produse, cerealele. Greutatea constatată se înscrie în scrisoarea de trăsură la rubrica „greutate stabilită de C.F.R.” Drept urmare, cărăușul este obligat să predea la destinație aceeași cantitate (minus pierderea normală, legal stabilită.) Potrivit art. 39 alin. 3 din Regulamentul menționat, cărăușul poate face însă dovada că, în realitate, a primit mai puțin. În legătură cu acțiunea unei unități beneficiare s-a constatat că unitatea de transport a invocat în apărarea sa greutatea hectolitrică stabilită la destinație. Această metodă se aplică numai în raporturile unității beneficiare cu unitatea furnizoare, fiind un criteriu de apreciere a calității cerealelor în vederea stabilirii prețului. Între unitatea beneficiară și cărăuș dovada primirii unei cantități mai mici se putea face prin actele de livrare care au însoțit transportul, nedepuse la dosarul cauzei, precum și prin recîntărire (Decizia P.A.S. nr. 3493/1983).

● PAZA JURIDICĂ — RASPUNDERE

Pentru soluționarea unei acțiuni în daune, s-a constatat că unitatea reclamantă a predat unității pîrite un animal, fără să se încheie și un contract de închiriere corespunzător. În timp ce se afla la unitatea pîrită animalul a ieșit din grajd, fiind omorît de tren la o trecere de cale ferată, situație care a generat acțiunea unității transmitătoare pentru acoperirea prejudiciului avut. Indiscutabil, animalul se afla în paza juridică a unității pîrite, ceea ce constituie o împrejurare de fapt, independentă de existența unui contract. În consecință, răspunderea unității pîrite decurge din lipsa de supraveghere a animalului; acțiunea întemeindu-se pe prevederile art. 998—999 C. civ. Fiind o acțiune în daune, lipsa contractului nu scutește de răspundere unitatea pîrită (Decizia P.A.S. nr. 3315/1983).

● RASPUNDEREA PENTRU FAPTA ALTUIA

Dirjecția pentru poștă și telecomunicații a cerut prin acțiunea sa obligarea unei cooperative agricole de producție la plata daunelor pentru acoperirea prejudiciului produs prin distrugerea unui cablu telefonic cu ocazia executării unor lucrări agricole. În legătură cu soluționarea acestui litigiu, s-a constatat că tractoriștii de la o stațiune pentru mecanizarea agriculturii executau lucrări de afinare a terenurilor din dispoziția și sub supravegherea cooperativei pîrite. Aceasta, după cum a rezultat din procesul-verbal aflat la dosar, a luat cunoștință de traseul cablului telefonic, dar nu a dat celor care executau lucrările indicațiile necesare. Considerându-se că, în legătură cu lucrările ce au produs prejudiciul, tractoriștii erau subordonați cooperativei agricole acțiunea a fost admisă. S-a înlăturat apărarea potrivit căreia ar fi urmat să răspundă unitatea S.M.A. — (Decizia P.A.S. nr. 2829/1983).

Notă: Prin soluția adoptată se reliefează transmiterea raportului de subordonare (prepușenie), implicat de reglementarea răspunderii pentru fapta altuia conform art. 1000 alin. 3 C. civ., de la stațiunile pentru mecanizarea agriculturii către cooperativele agricole în temeiul reglementării speciale din Decretul Consiliului de Stat nr. 4/1982 privind îmbunătățirea activităților de mecanizare și reglementarea raporturilor dintre stațiunile pentru me-

canizarea agriculturii și unitățile agricole din cadrul consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste. Potrivit art. 4 din acest act normativ, mecanizatorii formațiunilor de mecanizare pentru cooperativele agricole „se integrează în activitatea acestora ca membri ai cooperativelor agricole de producție respective”. În consecință, aceste persoane își desfășoară activi-

tatea sub dirijarea și în cadrul stabilit de cooperativele agricole. Deși secțiile și formațiunile de mecanizare funcționează cu dublă subordonare, din Decretul nr. 4/1982 nu rezultă vreo formă de control și supraveghere a mecanizatorilor în timpul executării lucrărilor concrete la C.A.P. de către S.M.A.

Mihal PASCU

Întrebări și răspunsuri

● **ASOCIAȚIA ECONOMICĂ INTERCOOPERATISTĂ VITICOLA, Moldova Veche** — Dacă persoana în cauză era încadrată în funcția de șef de fermă gr. III la nivel de bază, după absolvirea studiilor superioare, în mod corect, i s-a stabilit retribuția la clasa 25.

● **ION LĂZĂRESCU, Ploiești** — Prevederile Decretului nr. 338/1983 nu au modificat dispozițiile art. 17 din Legea nr. 26/1967 întrucât primele afectează durata concediului de odihnă pe cînd celelalte reglementează indemnizația pentru concediul de odihnă. De reținut numai că trimiterea de la art. 17 alin. 3 din lege pe care o face la art. 9 alin. 2 după modificarea introdusă prin Decretul nr. 338/1983, se referă la situațiile prevăzute la alin. 3 ale acestui articol modificat.

● **STERIANA NEGRARU, Brașov** — Din normele stabilite de organul administrativ ierarhic superior unității unde vă desfășurați activitatea rezultă că nu pot fi numiți pe trepte de rulaș magazineri gestionari la gestiunile interne pentru materialele de regie și ambalaje decît lucrătorii comerciali I.

● **FABRICA DE PROTOTIPURI ȘI PROIECTARE TEHNOLOGICĂ, Ploiești** — În înțelesul prevederilor Decretului nr. 338/1983 concediile fără plată sînt considerate numai acele prevăzute în mod expres în unele acte normative. În baza art. 127 din Codul muncii prin hotărîri ale Consiliului de Miniștri, au fost stabilite situațiile cînd se pot acorda concedii fără plată ca urmare unor situații deosebite. Potrivit art. 9 alin. 2 din Decretul nr. 338/1983 numai concediile fără plată care depășesc 30 de zile în ultimele 12 luni, precum și absențele nemotivate afectează concediul legal de odihnă.

● **INTREPRINDEREA AGRICOLĂ DE STAT, Petrești, Alba** — În conformitate cu prevederile pct. 29 din precizările ministrului muncii nr. 2038/1968 date în aplicarea Legii nr. 26/1967, la încetarea raporturilor de muncă unitatea are obligația să compenseze în bani concediul de odihnă aferent perioadei lucrate de o per-

soană. În baza art. 12 din Legea nr. 26/1967 conducerile unităților au obligația să ia toate măsurile pentru planificarea și efectuarea concediilor de odihnă de către tot personalul, în fiecare an calendaristic, acesta neputînd face obiectul unei tranzacții, renunțări sau limitări. Potrivit art. 15 din aceeași lege, este interzisă efectuarea într-un an calendaristic a concediilor de odihnă pe mai mult de 2 ani. De asemenea, potrivit art. 16 din Legea nr. 26/1967 conducerea unității este obligată să aducă la cunoștința fiecărei persoane cel mai tîrziu cu 15 zile înainte, data la care urmează să plece în concediu. Potrivit pct. 27 din precizările menționate mai sus, persoana în cauză avea dreptul să solicite compensarea în bani a concediului de odihnă pentru anul 1956 în termen de 1 an, în conformitate cu art. 118 alin. ultim din codul muncii în vigoare pînă în anul 1973.

● **DUMITRU UNGUREANU; DUMITRU MORARIU, Iași** — Dacă a veți studiul medii, curs de specializare cu profil economic și 10 ani vechime în funcții de revizor vamal și merceolog, îndepliniți condițiile legale pentru funcția de șef birou aprovizionare la o întreprindere de gradul III.

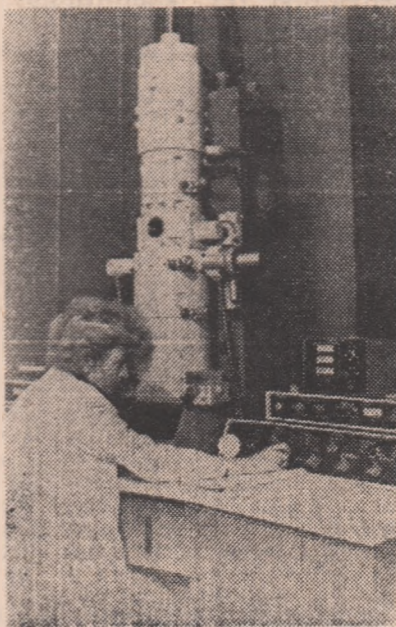
● **AUREL JIGA, Constanța** — Din punct de vedere juridic este o cesiune a contractului de muncă între cele două unități. În consecință, după încetarea contractului de muncă din inițiativa persoanei încadrate în muncă (demisie), nu mai este legal posibilă acordarea transferului.

● **VIOREL PÎRVU, Oravița** — Din cele relatate în scrisoare rezultă că potrivit art. 12 alin. 5, din Legea nr. 26/1967 beneficiați de un concediu de odihnă după împlinirea unei vechimi neîntrerupte în muncă de 11 luni. Durata acestui concediu este de 15 zile lucrătoare, așa cum se prevede la art. 1 din această lege pînă la împlinirea a cinci ani de vechime în muncă. După exemplul dat de dv. după împlinirea celor 11 luni, în anul 1982 puteați beneficia de concediul pentru anul 1982 și pentru perioada efectiv lucrată în anul încadrării.

INSTITUTUL DE CERCETĂRI METALURGICE DIN BUCUREȘTI

Institutul de Cercetări Metalurgice din București, înființat în anul 1950, dispune astăzi de 12 laboratoare moderne înzestrate cu aparatură la nivel mondial în care se fac cercetări în domeniile: materiale refractare, cocs și produse carbonice, fonte și feroaliaje, utilizare rațională a oțelurilor, tehnologia elaborării și turnării oțelurilor, tratamente termice și produse sinterizate, metalurgie fizică și coroziune, deformări plastice, economie de energie și combustibil, aliaje speciale, analize chimice, cercetări operaționale, marketing și prognoză.

Imbinând armonios activitatea de cercetare cu producția industrială, în cadrul Institutului mai există și stații pilot pentru microproducție, precum și o puternică bază materială de producție, formată din secțiunile de elaborare, prelucrare plastică la cald și rece pentru obținerea de produse finite forjate, extrudate la cald sau țevi trase la rece, benzi, bare și sîrmă din oțeluri sau aliaje speciale, solicitate în loturi mici sau mijlocii. Activitatea Institutului este oglindită și în alte preocupări: a) tehnologii pentru elaborarea, deformarea plastică și tratamentul termic al oțelurilor și aliajelor neferoase, pentru fabricarea cocsului, fontei, feroaliajelor și produselor refractare; metode de încercare și caracterizare a materialelor metalice și de reducere a consumurilor în industria metalurgică; b) produse cu grad înalt de prelucrare destinate industriilor de vîrf; c) realizarea de oțeluri de înaltă calitate (Institutul este dotat cu cuptoare cu inducții în vid, cuptoare cu retopire în arc și vid,

Determinări cu difractometrul de raze X și cu microscopul electronic

instalații de retopire electrică sub zgură, mașină de simulat conformarea plastică la cald a metodelor; microsondă electronică, microscop electronic, microscopie pentru analiza cantitativă a structurilor; aparatură de stabilire a comportării la coroziune a metalelor etc.

La Institutul de Cercetări Metalurgice din București se desfășoară o activitate de cercetare și microproducție în toate domeniile industriei siderurgice, precum și în domeniul aliajelor speciale. Astfel, ponderea produselor cu prelucrare superioară depășește 90% și se realizează sortimente și calități de produse superioare (materiale pentru industria aeronautică, centrale nucleare, foraj de mare adîncime

etc. Prin activitatea de cercetare științifică desfășurată în Institut și combinate în strînsă legătură și colaborare cu specialiștii din proiectare și producție, la nivelul anului 1983 s-a realizat o producție marfă în valoare de peste 320 milioane lei.

Prin cercetările efectuate în laboratoarele și secțiile de producție de care dispune, Institutul asigură asistență tehnică în producție necesară asimilării produselor de înaltă performanță. I.C.E.M. colaborează la realizarea cercetărilor de profil metalurgic pentru probleme specifice cu unități de cercetare din chimie, fizică; construcții de mașini, energetică etc. De asemenea, stabilește programe de cercetare cu unități de profil din țările membre C.A.E.R. și alte țări. Prin importante experimentări s-au realizat, printre altele, valorificarea unor minereuri sărace, asimilarea unor tehnologii de folosire a cilindrilor la laminorul de oțel inox de la Tîrgoviște, folosirea țevilor aliate la Combinatul chimic Midia, produse noi în activitatea programelor de microproducție.

Ion VASILESCU

I.C.E.M. — Filiala „Prelucrări metalurgice” din Timișoara divizează pe bază de comandă:

- plăcuțe etalon de duritate pentru scara Rock-well în domeniul 20—67 HRC;
- plăcuțe etalon de duritate pentru scara Vickers în domeniul 217—941 HV;
- creioane electrice pentru marcarea materialelor metalice